Ч. 226 (14.79). Львів, четвер 14. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gtówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Націоналістичні впливи у Полтаві.

ГПУ викрило осередок українських „буржуазних націоналістів" і „троцькістів", що опанували провідні становища в полтавській міській раді та в тамошньому совіті, також в „Оссоавіяхімі", комітеті державних достав, харчевому виділі та в інших установах. Партійний комітет намагався рятувати націоналістів, даючи їм змогу втікати. (ПАТ.)

Чому японські літаки обстріляли

БРИТІЙСЬКІ САМОХОДИ?

Обговорюючи інцидент зі самоходами британської амбасади, японська преса пише таке: японські літаки збомбардували британські самоходи, бо раз — вони їхали іншим шляхом як це заповіла британська амбасада японському командуванню, друге — на тих самоходах не було британських прапорів. Уважаючи, що це китайські самоходи, японці їх обстріляли, щойно коли подорожні стали махати брит. прапорчиками, вони негайно припинили пальбу. Нікого не убили, ні ранили.

Представник японського уряду висловив жаль з приводу інциденту, стримуючись від коментарів, доки не дістане офіційного звіту.

ВОЄННА ПОЗИЧКА В ЯПОНІЇ.

Японський державний банк розписує нині 5% позичку, звязану з воєнними операціями в Китаю, у висоті 200 міл. єнів. Облігації позички викуплять до 11-ох літ.

ЗНОВУ ПЕКІН.

Т. зв. пацифікаційна комісія наказала називати давню китайську столицю Пекіном, так як вона звалась до 1928. р., коли нанкінський уряд перейменував її на Пейпін.

Ця зміна назви має символічне значіння: Пейпін значить „Північний мир". Пекін — „столиця півночі".

Нова промова Рузвельта.

Вчора вечором, на передодні надзвичайної сесії конгресу, виголосив през. Рузвельт перед мікрофоном більшу промову, в якій порушив господарсько-суспільні питання та справу конференції сигнатарів пакту 9-ох. У цій промові відповів він на заміти своїх політичних противників.

—o—

Димісія Компаніса.

Радіо Більбао подає, що Компаніс уступив зі становища голови катальонського хенералітету. Цю вістку вже оголошено офіційно.

ПЕРЕД НАЦІОНАЛЬНОЮ ОФЕНЗИВОЮ НА КАТАЛЬОНІЮ.

До Сен Жан де Люз прийшли з Еспанії вістки, що національні війська поважно підготовляються до акції на араґонському фронті. Між Хакою й Теруелем зосереджують більші скількости військ та воєнного матеріялу.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕСАНТ ПЕРЕТНЕ ЗВЯЗОК МІЖ ВАЛЕНСІЄЮ ТА БАРСЕЛЬОНОЮ.

Вістку про те, що валенсійський уряд переноситься до Барсельони, пояснюють у Парижі важким положенням червоної Еспанії та загрозою національного десанту на побережі, що перетяв би звязок між Валенсією та Барсельоною.

Анґлія визнає еспанський національний уряд?

Як подає „Геральдо д' Араґон", британський уряд повідомив Санґроніза, шефа дипльоматичного кабінету ґен. Франка, що небавом він хоче наладнати дипльоматичні взаємини з еспанським національним урядом.

—o—

Великий муфті не допускає порозуміння з Анґлією.

З огляду на поголоски, немовби великий муфті Палестини просив у кількох визначних арабських діячів інтервенції в Льондоні, великий муфті заявив, що він нікого не просив інтервеніювати перед британським урядом і ніколи цього не зробить.

Всі переговори та інші звязки з Льондоном перервано і тепер арабська начальна рада — якої головою вел. муфті уважає себе дальше — працюватиме лише над тим, щоб якнайбільше розповсюднити у всьому мусулманському світі вістки про те, що діється у Палестині.

Делегати начальної ради в Женеві Авні Абдуль Гаді та Альфред Рок дістали необмежені повновласти.

ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВА АРАБІЇ НАД КОРДОНОМ ТРАНСЙОРДАНІЇ.

Король Савдійської Арабії утворив 5 сильних військових станиць вздовж кордону Трансйорданії та безупинно посилає туди нові війська. Командант граничних військ переніс свою кватиру зі залізничої лінії ближче кордону.

ПЕРЕД ЄГИПЕТСЬКОЮ ІНТЕРВЕНЦІЄЮ.

Єгипет зактивізує свою політику супроти Палестини, змагаючи до анґльо-арабської співпраці на палестинському терені.

—o—

Німеччина дасть Бельґії ґарантію неаґресії?

Бельґійський посол у Берліні віцеґраф Давіньон їздив недавно до Брюсселі. У звязку з цим говорять, що Німеччина небавом формально потвердить ненарушність бельґійської території та пошанування невтральности серед усяких обставин.

„Суар" підкреслює, що йде тут про односторонню деклярацію, не про пакт неаґресії.

—o—

Остання ставка Москви.

Добрі були старі часи, скажім роки 1935, 1936!...

Спокійно, весело жилося в Києві Павлові Петровичу Постишеву, ну й Москві приємно було дивитися, як люблять усі на Україні Павла Петровича, як завжди зустрічають і провожають його бурхливими оваціями, фотографують його на кожному кроці: то Павло Петрович на якихнебудь зборах, то Павло Петрович разом зі „знатними доярками", то Павло Петрович з дітьми, то Павло Петрович на самоті...

І завжди він веселий, всміхається, завжди в українській вигаптованій сорочці. Має право радіти: він-же винищив на Україні всіх націоналістів-петлюрівців, він створив „квітучу Україну — невідємний форпост великого СССР", він тепер перший „українец", він кермує Україною...

Чоловік з енциклопедичною головою, а день в нього де-де більший від 12 годин. Адже він і секретар Центрального Комітету партії, (бо старий Станіслав Вікентієвич Косіор це тільки вивіска) і секретар київського столичного обласного комітету партії, і секретар київського міського комітету партії і завжди у найтіснішому звязку зі „старим чекістом" Балицьким, з яким удвійку кожного петлюрівця на три метри під землею бачать. Правда, у КПбУ є в нього добрий помічник Микола Попов, хоч і буржуазного походження, але твердий партієць; у столичньому комітеті є помічник Сапов, а в обласному Ілін, але підписує всі папери таки Павло Петрович Постишев. Особистою секретаркою є в нього його власна дружина, товаришка Постоловська, раніш дружина київського професора.

Але чи істнує на світі щось тривке?...

В січні 1937. р. приїхав з Москви ревізор, сам Лазар Каганович, почалося слідство і виявилося, що розхвалюваний 2-ий секретар обласного комітету партії є „ворогом народу" і тримає звязок з українськими націоналістами. Доля Іліна відома, а Постишеву сказали не працювати більше в обкомі партії, обравши на його місце „нову" людину, москвича Кудрявцева. А за тиждень виявилося, що і незаступна людина Сапов у міському комітеті теж ворог народу, теж у контакті з націоналістами. Усунули Павла Петровича і з міського та посадили туди тогож Кудрявцева. А далі виявилося, що і товаришка Постоловська — ворог народу. Втратив Павло Петрович і дружину-секретарку і диктаторське секретарство партії. Перенесли його геть над Волгу: добре, що не на Соловки... На його фотель у Києві сів значно мовчазніший Мендель Хатаєвич. І тимчасом виявилось, що на „квітучій Україні" зовсім не так спокійно, що „петлюрівці" знову попролазили де тільки могли, а Балицький і не помітив цього. Довелося й Балицькому попрощатися з Києвом та їхати аж на Далекий Схід...

Проте ніби всетаки з петлюрівцями дали собі раду, повикидали їх з багатьох установ, ніби знищили ворогів народу і можна вже віддітхнути вільніше. Наприкінці травня ц. р. відбувся у Києві XIII. зїзд партії, 3. червня вибрали, профільтрувавши дбайливо Ц. К. партії,

нове політбюро, та Хатаєвич, закриваючи зїзд, проголосив, що комуністична партія большевиків України виходить з цього зїзду ще певніша, ще зміцніліша, ще відданіша червоній Москві.

На чолі кожної з шістьох областей України стоять тепер довірені мужі; „свій“ голова обласного виконавчого комітету і секретар обласного партійного комітету, крім того й червона армія і народній комісаріят внутрішніх справ, а над усім сторожке око партії — політбюро Ц. К. партії.

Але, на жаль, часто на світі трапляються несподіванки, особливо багато їх бувало і буває на цій і досі незрозумілій, загадковій Україні. Хто міг наприклад припускати, що голова харківського облвиконкому, Прядченко, член ЦК партії і Центрального Виконавчого Комітету УССР, разом зі своїм заступником Башкатовим, теж членом ЦВК, та що голова харківської міськради Клочко із заступником Ткаченком це вороги народу. І чи приходило комунебудь до голови на партійному зїзді на початку червня, що незабаром викриють в чернигівській області ворогів народу та що тими ворогами є довголітній голова її облвиконкому Загера і секретар облкому Маркітан, якого щойно на тому зїзді вибрали до оргбюра ЦК партії?! В одеській області, здавалося, були вже найбільш надійні одиниці. Головою облвиконкому був Голуб, кандидат до членів ЦК партії, секретарем обкому одна з найпевніших осіб, надіслана на Україну разом з Постишевим, Вегер, кандидат до членів політбюра. Тимчасом обидва вони зникли з обрію.

На Дніпропетрівщині головою облвиконкому був Федяєв, член ЦВК і кандидат до членів ЦК партії. Але в липні і його і заступників його, Микитченка та Олексієнка, „викрили“, як „ворогів народу“. Або й така, здавалося, пролетарська область, як донецька, ця „кочегарка Союзу“, якій завжди довіряли, яку завжди відзначували: довгий час там був секретарем обкому довірена людина Саркісов, його в квітні цього року призначили на таку високу посаду, як начальник донбасвугілля, не перший рік працював там і Іванов, голова облвиконкому, член ЦВК, член ЦК партії, — Іванов уже викритий „ворог народу“ та Саркісов „тонкозамаскований підлий шпигун“.

Ще залишилася одна провінціяльна область — винницька. Був у цій винницькій області голова облвиконкому Триліський, він-же член ЦВК, він-же член ЦК партії. Тепер він „ворог народу“; секретар обкому Чернявський, теж член ЦВК, кандидат до членів політбюра, також „ворог“. Обидва вони щезли з овиду.

Може краще стоять справи у столичній, київській області.

Голова київського облвиконкому, він-же член ЦВК, член ЦК партії Василенко, його заступники Кушнір, Котлярський, Тодер, секретарка облвиконкому Дудківська — все це викриті вороги-націоналісти. Голову київської міської ради, Петрушевського, члена ЦВК та його заступників Хорошка й Борисова усунули ще в травні, як викритих ворогів народу, вибрали на голову Христича, але на початку вересня ця історія трапилася і з Христичем. 13. вересня головою вибрали Митулінського, але 16. вересня вже оголосили, що Митулінсього викрили, як ворога народу. 16. травня вибрали нових секретарів київського міському 2-го Олійника, члена ЦК партії та 3-го Дубініна, члена ревізійної комісії ЦК. І вже обидва вони попали до реєстру ворогів народу. 23. травня вибрали нових секретарів київського обкому: 2-го Мирошниченка, члена ЦК партії і 3-го Геращенка, кандидата до членів ЦК партії, а вже 7. вересня довелося вибрати на їхнє місце нових.

Проте це все ніби на провінціяльну мірку. Можна взяти й всеукраїнську міру! Доля голови раднаркому, члена політбюра Любченка, відома, заступник його Шелехес — ворог народу, заступник наркома освіти Дитюк — ворог народу, заступник голови держпляну, Мінаєв, ворог народу. Вороги народу це начальник справ Ради Нар. Комісарів Гонтар, його заступник Кричевців, голови комітету в справі фізкультури і спорту при РНК УССР, які приходили й відходили по черзі: Андреєв, Коритний, Гейрот, голова комітету в справах мистецтва Хвиля, голови радіокомітету (теж по черзі) Кулик, Грекун.

Червона армія? За дуже короткий час зникли команданти українських округ: київської Якір та харківської Дубовой, як не як, а герої большевицько-української війни, нагороджені численними орденами та помічник Якіра, засновник українського „червоного козацтва“ Примаков...

Наркомат внутрішніх справ? Після викинення Балицького і досі не найшли відповідного кандидата на цю посаду.

Залишається ще найвища влада на совітській Україні — це політбюро ЦК партії, обране щойно 3. червня.

З когож воно складається, чи — може краще сказати — складалося? Білорусин Гікало, якого перекинули на Україну на весні цього року; Затонський, українець, „старий большевик“, колишній приятель Леніна (чи довго потримається?), поляк Косіор, росіянин Кудрявцев, перекинутий на Україну наприкінці минулого року; далі по черзі був Любченко, Петровський, людина стара, приголомшена родинним горем (в травні арештували його сина одинака, — команданта московської пролетарської дивізії, цієї совітської гвартії); далі по черзі був Попов (тепер ворог народу), Прамнек, перекинутий на Україну в квітні, Сухомлин, українець з походження, може єдина діяльна людина зі „старих“ українців, бо у Затонського, здається, зовсім упали руки; далі в реєстрі зустрічаємо назвисько Хатаєвича і Шехелеса (вже знаємо, що це ворог народу). З 5-ох кандидатів до них залишилися покищо жид Марголін, секретар дніпропетрівського обкому, і старий підупалий на силах, Шліхтер.

Цікаві з приводу всього наведеного промови Косіора і Кудрявцева, виголошені наприкінці вересня.

За останніх часів, казав Косіор, на Совітській Україні викрили кубла націоналістичних елементів. Ідеольоґи куркульства, міщанства, попівські та куркульські синки, Любченки, Хвилі, зрадою переповзли з табору боротьбистів до комуністичної партії, сподіваючись підриву її зсередини. Вороги пробралися до Академії Наук до медичного інституту, до наркомату освіти, до наркомату юстиції, до промисловости, до транспорту, до заводів, до колгоспів... Кудрявцев пробує пояснити це: вороги, Любченки, каже він, навмисне поширювали твердження, що націоналістів на Україні розгромлено ще 1933. року, бо це зменшувало пильність партійних організацій...

Але що робити надалі?

З одного боку провадити непримиренну боротьбу з „націоналістичними гадюками“, та з другого висувати молоді українські большевицькі кадри, очищуючи апарат від людей ненадійних, „гнилих“. Так, це остання ставка Москви на молоді українські большевицькі кадри, на нове покоління, що ніби не має звязків з минулим.

Але чи надійні це кадри?

Ми вже бачили приклад на комсомольці Митулінському, якого обрали на голову київської міськради, але спробуймо придивитися ближче всьому українському комсомолові.

В червні цього року викрили, як ворога народу секретаря ЦК комсомолу України, Андре-

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Циганські мандри.

75 КІЛЬОМЕТРІВ НА ГОДИНУ.

Дорога стелиться рівно-рівно, мов хтось свіжо згашеним вапном потягнув між поосенілими полями довгу риску. По обох сторонах дороги денеде ще трохи моріґу і пахне тьмяно й ще незорана поруділа стерня, що наводить опомини про минуле літо.

Аж дивно згадати, що ще недавно згинались під подихом теплого вітру золотисті, напучнявілі багатим плодом стебла та спини женців. Ішов полем скрип стиглого колосся, орхестра пільних, сполоханих сверщиків лящіла без стриму, гомоніла молода пісня женців. Але трудно. Літо минуло. Треба привикати до осени.

Авто мчить нестримно, мірник показує 75 км. за годину, а це на польські дороги та старушка Шевролета — поважний осяг. Дорога помітно псується, авто совгається, наводячи на пасажирів страх. Шофер, старший, вічно всміхнений симпатюга, як прозвав його Славко, артист із Божої ласки та металічний (хоча не так холодний, як метал) тенор із баритоновим забарвленням, успокоює нас.

— Прошу не журитись. Пасажири обезпечені на тридцять дві тисячі золотих.

— Тридцять дві тисячі! — мелянхолійно та лірично протягає Славко.

— Тридцять дві тисячі! — злобно свище Влодко Шешаровський, такий трохи знайт, трохи комік на моду Чарлі Чапліна.

— Тридцять дві! — іронічно погорджує такою сумою Стефа Стадниківна. — Овва!

Але — таки тих марних кількох тисячок наскудної мамони розвівають геть тривожні думки про небезпеку, зате ввижаються нам усякі ситуації, що в них знайшлисяб ми завдяки тим тридцятьдвом тисячам.

Їхати автом — дуже приємно. Коли так переїдете кільканадцять кільометрів — забудете, що це не Рольс-Ройс на 120 HP, із формою автентичної гаванни, забудете, що це не розкішна автострада на розсміяній у соняшному світлі Фльориді, а злинете на крилах фантазії високо. Якже-ж мало треба, щоб на хвилину бути щасливим! Стефа Стадниківна сміється й „доказує“, неначе Ліліяна Гарвей, Ліза Пастернаківна таємничо всміхається мов Джін Гарлов, Влодко знаменито наслідує усіх екранових комиків, а Славко, затиснувши уста в Клерк Ґейблівській усмішці водить пальцем по шибі й накрикує найновіший козир:

Як не вдасться в понеділок,
То в четвер зачнем ще раз!..

Картини перед очима мигають неначе на пригодницькій фільмі з Воллесом Бірі, авто втікає немов перед погонею ґанґстерів — гей!

Ляріфарі, ляріфарі,
Ляріфарі, ляріфа-а-а-ри!

Вітер прокрадається дещо піднесеними шибками, розбурхує щойно заондульовані зачіски пань, що журяться цим невимовно.

— Як ми будемо виглядати?

— Що з моєї тривкої ондуляції!

Це справді важлива проблема. Подумайте тільки: тридцять кільометрів товктися по вибоїстій дорозі, щоб зробити лад із тим клятим волоссям. Потім дві години непорушно, без слова (о, це страшне!) сидіти мов на тортурах. І все це на те, щоб свавільний, осінній вітрець шурхнув, дмухнув — фю-ю-ю! по зачісках.

Тоді краєвид зміняється. Зпоза пригорба — неначе з мрії — сказав би поет — оповитий серпанком мряк, що під соняшними цілунками рідшає і підіймається вгору, виростає ліс. Дорога бистро котиться вниз. А за хвилину гуркіт мотору століттною піснею оживляє тишу між старими, порослими мохом, деревами. Високі, подекуди присипані вересневим золотом буки здивовано нахиляються над дорогою, а ліщина, що поросла по обох сторонах шляху час до часу вдаряє галуззям об шибки авта.

Товариство німіє в захопленні й цікавими очима водить довкола. Це тим дивніше, коли зважити, що товариство складається з двох молодих і чарівних жінок і трьох таких самих (з малими вийнятками) мужчин. Але краса людини така неповажна в порівнянні з красою природи! Дотого осінь має в собі дещо з весни. Так само як весна опянює та наповняє очі невисловним захватом. Тоді дорога за швидко тікає зпід коліс, груди не можуть проковтнути стільки запашного повітря, скільки хотілось би і очам простору за мало.

А серця бють сполохані немов чекаючи чогось гарного, захопливого.

Далі дорога знову кращає. Пересідаюсь із шофером, боязки надавлюю стартер і — доля пасажирів у моїх руках. Коли хто раз тільки спробував узяти в свої руки керму авта і раз тільки почув під своїми ногами, як утікає та спливає зпід авта дорога — доти не випустить її зі своїх рук — доки щось не трісне. (Так сталося і в нашому випадку).

Коли бачите, як у далині показуються дахи Товмача — робиться вам жаль, що прогулька так коротко тривала. (Далі буде).

тва, на нового секретаря вибрали Клінкова. 22. липня викрили, як ворога народу, Клінкова, на нового секретаря вибрали Сухого. 3. вересня викрили, як ворога народу, Сухого, на нового секретаря вибрали Усенка. Скільки часу протримається цей останній — невідомо, але не в тім річ, а річ у тім, що безумовно секретарем ЦК комсомолу та особливо за таких критичних часів, коли справді земля на Україні хитається від окупантами, вибирають людей особливо дбайливо, обережно, зупиняючись на найкращому з кандидатів. І коли впродовж трьох місяців трьох з таких найкращих викрито, як „ворогів народу", то чи можна покладати надію на ті кадри?!

Безумовно ця ставка Москви непевна і вона її програє.

Москва не врахувала одного: молодь вправді не має безпосереднього звязку з минулим, але українська молодь, не дивлячись на найжахливіші умовини окупації, свідома того, що в її жилах тече українська кров

Гл Л

—o—

Перед вирішенням.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Ужгород, 9. жовтня 1937.

Перші бої, що їх зведуть поміж собою прихильники т. зв. двох напрямків на Підкарпатській Руси, використовуючи **автономну плятформу**, відбудуться очевидно на полі шкільництва. Воно й цілком природно, бо шкільні справи саме творять зміст цілого т. зв. **першого** етапу автономії Підкарпаття. Якже укладаються відповідні сили? Для цього пригляньмося складові Губерніяльної Ради, що творить собою сурогат автономного сойму та має зійтися на перше засідання в найближчу неділю.

Отже щодо національного складу Губ. Ради, то з 24 членів Ради на **українців припадає 8 душ**, на „русских" теж 8; жидів є 3, мадярів теж 3 і чехів 2. По партійній приналежности члени Ради діляться так: аграрники 9, соціял-демократи 4, народня христ. партія 2, народні соціялісти 2, комуністи 2, промислова партія 1, сіоністи 1, авт.земл. союз 1, мадяр. нац. партія 1, мадяр. христ. партія 1.

З огляду на те, що членів Ради вибирали на основі партійного ключа, а не національного, на вислід голосування в справі мови навчання матимуть **директиви партії**. Під цим оглядом можна сподіватися, що за українською мовою будуть голосувати такі особи (українці): д-р Ант. Штефан, шк. інспектор М. Гулянич (аграрники), Ящина, Росол і Васко та чех Кекус (за соц.-демокр.): д-р Долинай Н. та д-р М. Бращайко (за нар. христ.-людову партію). Крім того сюди певно впадуть і голоси двох комуністів: українця Балеги та жида Фегера. Разом 10 голосів.

Таксамо і по стороні „русских" випадає 10 голосів. Крім місцевих „русских" — 8 треба числитися з 2-ма чеськими голосами. Таким чином рішальна роля припаде чужо-національній меншости з 4 голосів. Трьом мадярам та одному жидові, що не голоситься виразно за той або інший напрямок.

З цього одного прикладу бачимо, що правдиву автономію дістали не підкарпатські русини (українського чи „русскаво" напрямку), а мадяри та жиди, які в основних питаннях національного характеру будуть тим язичком, що перехилятиме вагу в той або інший бік. Наскільки це нормальне, побачимо в найближчому майбутньому.

„Русскі" рахують, що оці 4 голоси будуть віддані за „русское направленіє" і таким чином начеб-то мають за собою забезпечену пропорцію 14 проти 10.

Цікаво довідатися також і про те, яким власне способом дісталися до рішальної ролі в Губерніяльній Раді зазначені меншости, особливо мадяри. Виявляється, що вони пройшли голосами патентованих „русских націоналістів": куртяківців і фенциківців. При виборах у краєвому заступництві вони віддали свої голоси на мадярських націоналістів, відмовляючись таким робом і від власної кандидатури і не піддержавши кандидатури інших „русских"... Це викликало бурю обурення серед правдивих „русских", хоч у суті речи ствердило лише те, на що кожним разом з притиском вказували українці. Наймаркантнішу позицію в цій справі заняли чеські народні соціялісти, що у своїм часописі „Русское Слово" (ч. 17. з 5. X. 1937. р.) виступили зі статтею під характеристичним наголовком: „Осиковий кіл у лоб опирям", де між іншим пишуть: „З глибоким смутком кровю спливаючого русскаво серця сповіщаємо читачів про тяжке горе, що дня 30. вересня ц. р. посітило всю свідому Підкарпатську Русь. У той злопамятний день вибору делегатів до Губерніяльної Ради дві карпаторуські опозиційні партії: куртяківська і фенциківська, себто партії, що називали себе русскими, автономними і навіть національними, замісць того, щоб чесно вибрати хочби свого партійного, а всеж таки русскаво чоловіка, свідомо, демонстративно і наперекір здоровому розумові допомагали виборові двох завзятих мадярів, навіки зганьбивши таким дивовижним способом наше незаплямлене, добре русское імя та осквернивши його незмиваємим болотом. Цим безперечно рабським учинком болюче принижена русская національна гідність, прибита русская національна свідомість, ображена наша русская національна честь та придушена (ущемлена) наша русская гордість. Тому то днесь вся наша Русь занурилася у глибокий смуток. Оплакуючи ганебний злочин блудних синів Руси, вважаємо їх для русскаво дела мертвими. Русскій народе, стережись непогребаних мерців, що ходять по нашій землі, як опирі, затроюючи русскій воздух зловредним сопухом. **Зрадникам та шкідникам вічна ганьба, вічне прокляття".**

Так-то пописались „русскіе націоналісти". Але „русскаво дела" на Підкарпатті вони не попсували. Якби й не виклинали їх народні соціялісти, але при вищенаведених розрахунках 4 голоси, з яких половина дісталася завдяки зрадникам і шкідникам — будуть голосувати „по національному вопросу з русскими", як про це пророчо пише „Русскій Народній Голос" у ч. 211. з 9. X. 1937. р.

Так шикуються лави офіційних борців на полі шкільництва. А поруч з тим іде і мобілізація народніх мас.

В неділю 17. X. має відбутися Всепросвітянський Зїзд, щоб виявити становище населення до справи московських підручників. А крім того, зачуваємо, має бути зорганізований у цій справі своєрідний плебісцит. Міністерство шкільництва та народньої освіти, начеб-то скоро має перевести такий плебісцит поміж батьками, що їх діти ходять до народньої або горожанської школи. Така ініціятива подиктована начеб-то принципами **правдивого** демократизму. Здається, що учительство буде виключене, як активний чинник, від цього плебісциту та позбавлене права агітації. Сам плебісцит начеб-то має бути зорганізований так, що кожна дитина дістане друкований листок з написами на двох боках (по українськи і по московськи) і ось під яким текстом підпишеться батько дотичної дитини, це означатиме і за яку викладову мову він висловлюється.

Чи дійде до цього, чи це тільки райдужні проекти панів ситуації на теперішній час, напишемо своєчасно.

Омега.

Культура та кольонії.

(Від нашого кореспондента).

Берлін, 10. жовтня 1937.

Місяць вересень має вже в III. Німеччині традицію найбільш активного місяця у внутрішній політиці, бо на цей місяць припадає все великий партійний конгрес націонал-соціялістичної партії в Нірнберґ. Цей конгрес є не тільки „апелем" всіх партійних та військових формацій, для скріплення їхньої самосвідомости, солідарности та дисципліни. Це не тільки перегляд сил, які служать тій самій ідеї, але й арена, на якій виринають нові ідеольоґічні величі та дороговкази на цілий будучий рік.

На конгресі в Нірнберзі уряд та всі партійні проводирі здають звіт із своєї діяльности за минулий рік. Одна із промов Гітлера має характер програмовий і її головні думки входять в катехизм партії. Такою принципіяльною промовою була цього року апольоґія німецької культури.

На попередніх нірнберґських конгресах було ще більше пекучих справ внутрішнього чи зовнішнього політичного характеру, що їх треба було зясувати й розвязати, так, що справи культурні, хоч які важні, не стояли на першому місці. Але цього року вони заняли його на нірнберґському конгресі.

В минулому році нагорода Нобля за працю для мира припала на німецького пацифіста, з часів ваймарської републики, який сидів саме тоді в концентраційнім таборі. Німецький уряд добачував в цьому вимірі нагороди людині, якій він закидав зраду батьківщини, провокацією та заявив, що на будуче ніколи ніодин німець не прийме більше нагороди Нобля, а щоб не було кривди будучим евентуальним кандидатам, назначив сам велику щорічну національну нагороду. На цьогорічному нірнберґському конгресі вперше поділили її. За літературну діяльність дістав її Альфред Розенберґ.

Твір, за який йому дали цю національну нагороду, це „Міт XX. століття", книжка, що зясовує мітольоґічне підложжя германської ідеольоґії. Про цей твір дуже багато дискутувалося хочби тому, що ідеольоґія сучасного німця так уже перейнята християнськими ідеями, що духовий контакт із старогерманською ідеольоґією вже затерся. Розенберґ, що ще перед приходом Гітлера до влади належав до чільних проводирів партії, не має ще досі ніякої визначнішої офіціяльної посади. Призначення йому національної нагороди за літературу є одночасно офіціяльним призначенням і підтримкою його ідеольоґічних екскурсій в старогерманський світ мітів.

Національну нагороду за мистецтво дістав професор Трост і тому, що він у міжчасі помер, в його імені перейняла нагороду його жінка. Трост, це чоловий архітект III. Німеччини; його головним твором є будинок „дому мистецтва" в Мінхені. Трост будував в стилі клясицистичнім. Клясицизм був уже в моді в Німеччині менш-більш перед сотнею літ по наполеонських війнах; головним представником клясицизму в будівництві був тоді Шінкель. Трост, базуючи на Шінкелю, переніс його ідеї в ґіґантичні форми й утворив будівельний стиль нової Німеччини. Його головними прикметами є ясно, клясично розподілені форми й ґіґантичні виміри. Дім мистецтва в Мінхені має вигляд старо-грецької ґіґантичної святині, що її обі поздовжні боки створені з колюмн. Факт, що не маляр, не різьбар, а архітект дістав національну нагороду за мистецтво є симптомом, як високо цінить Гітлер якраз цю ділянку мистецтва. У царині архітектури істнує від приходу до влади націонал-соціялістів величезна активність. Важніші міста Німеччини дістають просто нове обличчя від монументальних партійних чи урядових будівель. Крім Троста виринули й інші назвиська архітектів, що зуміли увіковічнитися в таких імпозантних творах архитектури, як олімпійське поле (архітект: Марх), міністерство летунства (архітект: Заґебіль), і в нових, ще не скінчених будівлях партійного конгресу в Нірнберґ (архітект: Шпер). Та правда, що це тільки одинока ділянка творчого мистецтва, що так процвітає, ділянка, в якій виринули нові творчі й рухливі одиниці, що пізнали духа часу й зуміли висловити його у своїх будівельних творах.

Малярство й різьбарство, стративши своїх давніх провідників, яких опрокинула III. Німеччина, ще не найшло нової дороги, що не зуміло засвоїти собі кличів часу й піти за ними. Нема між малярами й різьбарами таких сильних нових назвиськ, як в архітектурі. Вони творять або за давнішими взорами, або — стараючися вдуматися в нові кличі — гублються в ідеалізуванні германських ідеальних постатей та зобу-

вають, як саме життя виглядає, та що тільки воно є невичерпним джерелом всякої творчости.

Тільки тричі в році: на першого травня, у Нірнберзі і на Бікеберзі промовляє Гітлер традиційно до мілiонових мас. І так, як у Нірнберзі цього року культурні справи заняли перше місце, так у промові до мілiонової юрби селян, що традиційно зібралися на свято обжинків на Бікеберзі, була справа прохарчування німецького народу, що лежить в руках селян. І в зв'язку з цим виринула знову справа кольоній. Свою тугу за втраченими кольоніями зазначив Гітлер вже кілька разів. Одначе його поклики були тільки теоретичні. Але між Нірнбергом та Бікебергом відбулась гостина Муссолінія в Німеччині та промова дуче, який з притиском заявив, що великий німецький нарід має право істнувати: коли пригадаємо, що це заявила людина, яка завоювала Абісинію, оперуючи тими самими аргументами, що ними оперують німці в обороні кольоніяльних претенсій, то та заява має більше значіння, ніж лише куртуазійна фраза.

Німеччина не є самовистарчальна. При найбільшому напруженні селян, вона своїх мілiонів достаточно вижививити не може, тому клич за кольоніями є висловом німецької життєвої потреби. А проте цей клич — це не тільки вислів фізичного голоду: це вислів розвоєвого гону великої і сильної нації. Через те й слухають його у широкому світі з таким острахом...

Маріян Шпак.

Чарнецького 24/I перші Загальні Збори нового товариства, на яких сподіється повитати всіх тих громадян, які досі окремо співпрацювали з Музеєм НТШ, були його прихильниками і жертводавцями, а тепер мають намір зорганізовано громадою помагати йому виконувати важку й відповідальну працю для добра української науки й цілого українського народу.

„Громада по нитці — бідному сорочка" а Музеєві НТШ буде доказ, що його дотеперішня праця, зокрема у ділянці добування на денне світло наших цінних історичних памяток при помочі систематичних археольогічних розкопів та зберігання сьогоднішніх цінностей народньої культури, виказує тривкі успіхи та заслуговує на підтримку.

Ярослав Пастернак.

Прихильникам музею НТШ.

Завдання музеїв всенароднього чи хочби краєвого характеру таке ріжнобічне, що годі його очеркнути стереотипним зворотом „скарбниця давньої культури". Бо хоча кожна поважно подумана і за раціональною провідною думкою систематично ведена музейна збірка може стати цією скарбницею, де зберігаються культурні цінности даної области чи ділянки людської чинности, то за центральними музеями валишається багато важчих завдань, а саме: організувати у себе варстати наукової праці з усіх ділянок матеріяльної і духової культури народу для своїх та чужих дослідників, створити своїми збірками можливо повний образ цієї культури на всій етнографічній території, репрезентувати гідно цю культуру в першу чергу перед чужинецькими науковими дослідниками, цим виробити у них належну пошану для ступня і старовинности культури народу, а собі самим добути моральну карту вступу на рівноправне місце у сімю інших великих народів.

Завдання, як видно, дуже велике і не під силу самій лиш управі музею, яка в наших обставинах ніколи не грішить надміром робочих сил. Коли краєвий чи всенародній музей має стати поважною науковою установою та репрезентувати ввесь культурний, духовий і матеріяльний дорібок свого народу від найдавніших, ще доісторичних часів, коли він має бути дзеркалом усіх інтелектуальних здібностей народу і водночас найкращим свідоцтвом для його рівня культури, самопошани та самостійної життєздатности, тоді вже не вистачать хочби найкращі зусилля нечисленного музейного персоналу. Тоді виринає вже поважний обовязок для цілого загалу піддержувати свій краєвий музей морально й матеріяльно, щоб ним було можна справді похвалитися, щоб він став заслуженими гордощами не лиш матірного товариства, виділу чи кураторії, але й усього громадянства, цілого народу.

Та практика показує, що не лиш краєві, але й менші обласні музеї не обійдуться без помочі загалу і факт цей зродив думку організувати окремі товариства прихильників музею, у яких гуртуються всі співробітники, жертводавці та прихильники даної установи і взагалі всі симпатики музейного діла, всі збирачі і ті, що розуміють велику вагу музеїв у культурному й національному житті народу.

Ця сама практика показує також, що такі товариства приносять у першу чергу велику моральну поміч своїм музеям, бо поширюють ідею національного музейництва серед найширших верстов громадянства та улегчують збирання експонатів серед нього, вкінці причиняються теж невеликими постійними вкладками до добування для своїх музеїв деяких фондів на закупна цінніших предметів, на консервацію й інсталяцію та на систематичну працю в терені.

З уваги на те у минулорічному зїзді „Союзу музеїв у Польщі", до якого належать теж усі українські музеї, принято ухвалу організувати при всіх союзних музеях товариства їх прихильників і згідно з цією ухвалою Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові організує тепер аналогічне товариство для себе. Гурток його основників постарався вже про затвердження владою статуту та скликує на день 16. ц. м. в год. 17-ій у Музею НТШ при вул.

Доля української театральної площі.

Технічна комісія львівської міської ради ухвалила, що площа замкнена вулицями Сапіги, Сикстуською та Шашкевича, себто та, де мав станути український театр, не може бути забудована.

На тому самому засіданні ухвалили по противній стороні вул. Сапіги, перед школою Марії Магдалини, побудувати памятник командантові оборони Львова з листопада 1918 р. Мончинського.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Марія Тимяків, Жабе, зол. 2.—; Моровик, Жабе, зол. 1.—; замість квітів на домовину Світлої Памяти Михайла Корчинського А. Гаврилко, Львів, зол. 10.—.

АТЕНТАТ НА АМЕРИКАНСЬКОГО КОНСУЛЯ.

БЕЙРУТ, 13. 10. ПАТ. Нині рано невідомий справник застрілив з револьверу генерального консуля Злучених Держав. Причини атентату покищо не устійнили.

Рятунок 10.000 немовлят від смерти.

У статті проф. д-ра Павляка: „Нові погляди про пастеризацію молока", поміщеній у фаховому журналі „Млекаржске Лісти", читаємо між іншим таке:

„Комісар здоровля Зед. Держав Півн. Америки подає у своєму звідомленні, що 1936. року минуло 25 літ від впровадження в Ню Йорку обовязкової пастеризації. В 1880 р., коли не було ще контролі молока і приписів, що нормували гігієнічні умови при продукції і продажі молока, смертність внаслідок хворіб кормових проводів, спричинених споживанням лихого, чи зараженого молока забирала жахливу кількість немовлят, а саме в самому тільки Ню Йорку яких 10.000 річно.

Коли ввели обовязкову пастеризацію вже по одній році смертність немовлят у Ню Йорку спадає на 3.800, а в 1936. р., коли загострено контролю над молоком і пастеризацією. — на 166."

„Це значить," — кінчить автор — „що пастеризація — в однім тільки Ню Йорку рятує батькам від смерти річно 10.000 дорогих дітей. Думаю, що зовсім зайве по таких численних ріжних досвідах і фактах ще суперечатися і сумніватися про користи пастеризації."

А у нас — ще так часто жалують люди видати 2—3 сотики більше на пастеризоване молоко*), забуваючи, що споживання невідповідного молока наражує наших немовлят, чи дітвору на ріжні хороби, часто на втрату життя.

Матері — призадумайтеся добре над тим і користайте з досвіду американських матерей!

*) У нас, як відомо, Маслосоюз продає пастеризоване молоко у кількох більших містах (Львів, Стрий, Станиславів, Дрогобич, Борислав, від недавна в Перемишлі).

ШВИДКИЙ ЗВОРОТ ДО НАЦІОНАЛІЗМУ.

Орган народнього комісаріяту „За Комуністіческое Просвещеніе" перейменували на „Учітельская Газета". Комісаріят не подав мотивів, чому усунули прикметник „комуністичний" з пресового органу всесоюзного комітету освіти. Цей факт викликав велику сензацію між заграничними кореспондентами у Москві. (ПАТ)

КУРОРТИ НА КИЇВЩИНІ ТА НА ВОЛИНІ.

Київські лікарські кола порушують питання про перетворення київських околиць: Пущі-Водиці, Боярки, Ворзеля та Микольської пустині з їхнім чудовим кліматом та тисячами гектарів прекрасного шпилькового лісу на кліматичні місцевости. Відмічують вони також, що Новоград Волинський має радіоактивні джерела, які не стоять позаду найкращих радіоактивних джерел північного Кавказу. Щасливе сполучення прекрасної лісової місцевости на мальовничому березі Тетерева і радіоактивних джерел істнує також у Коростишеві. Але ледви, щоб московська влада звернула на це увагу.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Джерела життєвих сил людини.

Вже віддавна фізіольогія (наука про працю тіла та його органів) задумується над тим, який корм найліпше відповідає людині. Багато учених є прихильниками т. зв. вегетаріянізму, себто напрямку, що признає за найліпший та найздоровіший корм рослинну поживу. Другі-ж твердять, що мясна пожива дає організмові найбільше енергії і найбільше задовольняє потреби людського організму. Прихильники обох напрямків написали на цю тему вже цілу купу книжок, переважно однобічних, покликуючись притім на деякі приклади.

Анатомія організмів травління.

Тимчасом сама будова травлінних органів людини вказує на те, що людина повинна віджив(л)ятися мішаною поживою. Вказує на це і наше узублення, що має гострі зуби до кусання та розшарпування мяса, а крім них і широкі зуби черенні, що немов млинські камінні колеса перемелюють рослинно-мучні страви. Також наші кишки і травлінні залози (печінка, черевоподібниця, шлункові та кишкові залози) мають таку будову, що травлять рослинну і звіринну їжу. Врешті, щоб усі частини нашого кормового проводу були при праці, мусить пожива мати і рослинні і звіринні складники (білок, товщ, цукрово-мучні і городинно-овочеві страви), словом, пожива людини мусить бути мішана.

Що кажуть прихильники мяса?

Часто чуємо голоси, що переважно мясна віджива буває причиною багатьох хоріб і прискорює смерть. Одначе наука ще досі не ствердила, щоб люди, які мало, чи зовсім не вживають мяса, жили довше, ніж ті, що його їдять багато. Як приклади служать такі славні люди як Гете, Вольтер, Гумбольт, що дожили до такого пізнього віку, до якого неодин вегетеріянець хотів би дожити. Також приятелька славного письменника Діккенса, Єлисавета Лісле, почувалася дуже свіжо, маючи 90 літ, і все казала, що своє добре почуття та радість життя завдячує свинині, за якою пропадала.

Прихильники безмясної поживи кажуть, що рослинний корм збільшує фізичні здібности організму. Одначе це торкається головно осіб, яких організм винищений усякими надужиттями. В них рослинна дієта в полученні з побутом на свіжому повітрі і спортами, справді може незвичайно поправити ослаблене здоровля.

Віджива і людська культура.

Коли в прадавніх часах людина жила майже виключно мясним кормом, то з поступом культури людина навчившись раціональної управи рослин і способу приладжування поживи, звільнилася від одноманітного мясного корму. Людина не їдає вже зернят збіжжа такі як вони є, але перемелює їх на муку, і так позбувається нестравної целюльоїдової обгортки зернятка.

Але і мука не є ще доброю поживою, бо людина мусілаб зужити велику масу слини та травлінних соків, щоб її перетравити; зате мука, перероблена на хліб є майже таксамо поживна і стравна, як мясо.

Мала маса — замість великої

Мясні (і білкові взагалі) страви мають ще й ту цінну прикмету, що не обтяжують кормового проводу великою масою нестравлених решток, як це буває при рослинних стравах, в яких є багато тяжко-стравної целюльози. Крім того білкові страви лекше і скоріше ситять організм, ніж рослинні. Видимо це добре нпр. у звіринному світі; усі травоїдні звірята мусять цілий день пастися і пережувати велику кількість рослинної їжі, а потім ще її довгий час пережовувати, — а хижаки, що живуть мясом, заспокоюють свій апетит у дуже короткім часі.

Мясна пожива дуже потрібна людині взимі, коли організм потребує багато енергії до огрівання тіла. Тому в усіх народів, що живуть у холодних смугах нашої землі переважає мясна віджива.

Багато вегетеріянів каже, що мясна віджива спричинює прикру та дуже болючу недугу т. зв. ґіхт. Вона полягає на тім, що в хорої людини осаджуються в тканках тіла, головно в суглобах великого палюха ноги та суглобах рук, стегнах і шкірі, зложжя солей сечової кислоти, що спричиняють сильні болі схорілих місць. Нинішня наука твердить, що не той дістає ґіхт, хто їсть багато мяса, але той, якого організм має спеціяльний нахил до тої недуги, тому що в ньому неправильно відбувається розклад білкової поживи, якої трійливі продукти розпаду замість розпастися цілком і вийти з організму, не розпадаються так, як повинні і залишаються у формі хоробливих зложь солей сечової кислоти, спричиняють прикрі болі та деформуючі запалення суглобів та стеген.

З цього погляду нинішня дієтетика (наука про відживу) стоїть на становищі, що найздоровіша для людини є мішана пожива з перевагою мучно-рослинної відживи, а мясної в холодних порах року.

Б. Г-й.

Металь, що сіє смерть.

Новітній промисл наражує частину робітників на всякі небезпеки, що загрожують їм утратою здоровля, а то й життя. У звязку з велетенським розвоєм промислу, зокрема хемічного, появилося серед робітників багато недуг, звязаних з їхнім фахом, т. зв. фахових недуг. Одною з найтяжчих є т. зв. оловяниця, себто затроєння оловом.

У Франції появилася статистика, з якої видно, що оловом трояться робітники при таких заняттях: при виробі акумуляторів, емаліюванні металів, при топленні олова, в друкарстві (лінотипи), при мальованні на металях, при виробі барвників та фарб, при покриванні ...ліїв, лютованні та ін.

Прояви затроєння.

Робітник затроюється поволі і ступнево малими давками олова, що втирається в шкіру; також затроюються масово робітники дрібними пилками олова і його парами.

Зчасом у затроєного появляються прояви оловяниці як важкі атаки кишкової кольки, дрижаки рук, ревматизм, запалення ясел, нирок, недокрівля та серцеві розладдя.

Тому у фабриках почали впроваджувати замість трійливого олова інші хемічні сполуки без олова, а в слід за цим поволі починає спадати жахливе ще недавно число оловяних затроєнь.

—o—

Таємничі звірі чорного континенту.

Багато гамору наробило в 1901 р. у природничому світі віддкриття в Африці нового ґатунку звірят т. зв. окапі. Тоді в диких джунґлях Конґа найшли звіря, що не було подібне до жадного африканського звіряти. Воно виглядало якби було зложене частинно з жирафи, жебри та антилопи. Його ноги розмальовані в подібні пружки, як у жебри, тіло має як антилопа, а голову і шию подібну до жирафи. Учені назвали той рід звірят Окапія Джонстоні у честь відкривця. Дотепер думали, що це є лиш один рід того дивного звіряти, аж тепер, італійський дослідник Ґатті відкрив другу породу того таємного звіряти в непролазних джунґлів Конґа у лісах Кібалі-Ітурі і Єнулю. Нововинайдений кузин окапі ріжниться від знаного вже окапі тим, що має довшу і ніжнішу голову, ніж окапі Джонстона. Цей звір також ріжниться від свого давнішого пізнього свояка тим, що є дуже сильний і напастливий, так що тубильці зі страхом сходять йому з дороги. Обі родини дивовижних звірят видно не люблятьcя, бо мешкають у віддалі 600 км. від себе, ще й переділені широкою і глибокою рікою Єнулю, якої ніякий звір не зміг би перейти.

Ширі**ть наш часопис!**

В пятницю, дня 15. жовтня 1937 в год. 8. зрана відправиться в Архикатедр. церкві св. Юра у Львові за бл. п. Найдорожчих Родичів

ДМИТРА Й АННУ З ЧОПИКІВ БАЛАКИМІВ

горожан міста Яворова,

Поминальне Богослуження,

на яке Кревних, Приятелів і Знайомих запрошують ДІТИ.

МАГНЕЗ І БОРОДАВКИ.

Дуже частим схорінням бувають бородавки, нагнітки та інші прояви надмірного зроговатіння шкіри. В останніх часах почали лікарі лікувати такі схорінця сполуками магнезу, головно окисом магнезу (Mg O, магнезія успія), як масть (10% Mg O і 20% саліцилевої кислоти) і дожильними вливками розчину воднеокису магнезу (Mg OH). В багатьох випадках по таких лікуванні зникали зовсім згадані прояви надмірного роговатіння шкіри.

Автор методи описує в „Мед. Клінік" випадок вилікування шкірного зроговатіння грубости 1 цм. Лікувальним чинником є тут йони магнезу, що мають вплив тальмувальний на надмірний ріст клітин нашкірня.

—o—

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР НА ЖОВТЕНЬ.

Сонце в жовтні:

1. X. схід 5,36 год.; захід 17,15; довг. дня 11,39.
11. X. схід 5,53 год.; захід 16,52; довг. дня 10,59.
21. X. схід 6,10 год.; захід 16,30; довг. дня 10,20.
31. X. схід 6,29 год.; захід 16,10; довг. дня 9,41.

Місяць: 4. X. новик — зовсім невидний; 12. X. перша квадра — місяць видно ввечір над полудневo-західнім овидом. 19. X. повня — місяць видно цілу ніч; 26. X. остання квадра, місяць світить у другій половині ночі над східним краєм неба.

Мандрівка планет по небі.

Меркура видно в першій половині місяця над ранком. Цю планету найвиразніше видно в початком місяця, потім він будім-то наближається до Сонця і зникає в його променях.

Венера в жовтні світить ранньою зірницею над полудневo-східним краєм неба. Вона дуже ясна (астрономи означують її ясність на 3,4 астр. одиниць), що її видно ще деякий час по сході Сонця.

Марс світить далі над полудневo-західним краєм неба, присвічуючи своїм кривавим блеском Еспанії, де саме шаліє бог війни його імени. В жовтні Марс віддалюється від землі, і тому його ясність щораз меліє. Зате Марс зближується на небі (на око) до Юпітера і на небі буде найближче нього 29. X. Того дня віддаль між ними буде 604 міл. км., а від Землі 189 міл. км.

Юпітер в жовтні є після місяця найяснішим нічним небесним світилом. Він посувається по небі дуже поволі, наслідком значної віддалі від Землі.

Сатурн — оригінальна планета, що має наоколо себе осяйний перстень, в жовтні віддалена від нашої Землі на 1,300 міл. км., себто $8^1/_2$ разів далі, ніж Сонце. Вона також віддалюється чимраз далі від Землі.

Нова комета.

6. липня ц. р. відкрили вже шесту комету цього року. Назвали її за іменем її відкривця, кометою Фінслера, швайцарського астронома. Вона найшлась найближче землі 9. серпня; тоді була віддалена від Землі на 75 міл. км. себто на половину ближче від Сонця. В жовтні віддаль цієї комети від нашої Землі є 300 міл. км., під кінець місяця аж 450 міл. км. Тепер її видно у громаді звізд Кентавра, навіть голим оком, але лиш на полудневій півкулі Землі.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Замісць темниці боксерський метч.

Вязничний директор у карному заведенні Сенддоленду винайшов собі оригінальну методу, щоб мешканців свого примусового пансіону тримати в якнайбільшій дисципліні і слухняності.

Вязнів, що чимнебудь промахнуться проти вязничного режіму, не карає дотепний директор темницею. Дисципліну вдержує він зовсім іншими засобами. Кожний виновник, чи вязничний ворохобник мусить станути до боксерського метчу зі самим директором вязниці. Боротьба відбувається зовсім правильно на підставі боксерських приписів, в боксерських рукавицях. Досі переможцем виходив завжди директор вязниці, колишній боксерський мистець у півважкій вазі. Ворохобники діставали в кожному метчі такого прочухана і обволювалися такими болючими синяками, що згодом вязниця стала правдивим прикладом слухняности і дисципліни. Значить сильний пястук є всеж таки найтяжчою карою і найбільше переконливим арґументом.

САМОГУБСТВО ПРИ ПОМОЧІ ВБИВСТВА.

Адольф Бреннер, 24-літній австрієць убив служницю великої гостинниці в Карингії 20-літню Марію Грацер. Негайно після свого злочину Бреннер сам зголосився на поліцію, признаючися до вбивства.

Підчас слідства заявив він, що йому давно вже надоїло життя. Одначе наложити на себе добровільно руку не стало в нього сили. Тому він виконав злочин, за який закон карає смертю.

Слідство виказало, що Бреннер справді не був знайомий зі своєю жертвою: він убив першу-ліпшу людину, яка попала йому під руки.

Суд засудив його на досмертну вязницю.

СМЕРТЬ ВІД МЕТЕОРИТУ.

В околицях Крокслей Ґрін (Англія), метеорит, який упав серед білого дня убив двох селян.

Цікаве, що саме кілька тижнів тому в однім астрономічнім англійськім журналі була видрукована стаття, якої автор намагався розвязати питання, наскільки можливе убивство людини метеоритом. Беручи за підставу своїх обчислень поверхню землі, скількість населення, скількість метеоритів які щодня летять крізь земну атмосферу і т. п., він прийшов до висновку, що випадок убивства людини метеоритом, хоч ще досі не зареєстрований, має всі дані саме тепер у XX. ст. І справді дійсність дуже швидко потвердила його здогади і обчислення.

Значить, крім ріжних життєвих небезпек, які звідусіль чигають на життя людини, треба тепер ще й берегтися, щоб часом не дістати по голові такою „поетичною зіркою", що летить стрімголов з неба

Суд Тонґа.

Ішла минулого року фільма із таємничим словом „Тонг". Тонг це таємні китайські союзи в американських містах, що виконують карну владу над своїми земляками незалежно від американських законів. Тонг боронить погляду, що до злочинців китайців „білі" не мають права мішатися. Китайці не видають ніколи найбільшого свого злочинця, бо самі виконують собі суд.

НЮЙОРСЬКА ТАНЦЮРИСТКА ЩЕЗАЄ.

Саме того місяця мала нюйорська поліція нелегку справу, коли ствердила, що одного дня щезла гарна популярна танцюристка Ізабеля Шелі. Шелі перебувала постійно в товаристві китайців У китайській дільниці був кабарет „Під цвітом орхідеї", де вона виступала і гуртувала своїх численних прихильників. Поліція була звернула увагу, що вона залюбки пє шампана і доходить до не зовсім тверезого стану, але ставилася вибачливо до її поведінки, з огляду на загальну симпатію, яку дівчина мала. Ізабеля Шелі щезла одного дня, як у воду канула. Минув тиждень і поліція почала розшуки. Власник кабарету „Під цвітом орхідеї" виїмтково почав давати інформації поліції, що могло статися з Шелі. Йому стало її жаль, як своєї найкращої гості і він хотів її знайти. За його інформаціями поліція дійшла до адреси доцента у т. зв. колюмбійському університеті д-ра Такари, що дуже часто перебував у товаристві Шелі. Д-р Такара — спеціяліст від історії мистецтва та археольоґії, замериканізований китаєць. Його арештували несподівано вночі і почали допит. Навіть окуляри стягнули йому з очей, щоб він почував себе слабшим, бо таке буває з людьми, що звикли до шкляних очей. Він заперечив усьому: знав Ізабелю, ходив з нею, але що з нею сталося — не знає.

ЗЛОЧИНЕЦЬ І НЕВИННІ ЖЕРТВИ.

Такару тримали тиждень і випустили. З вязниці він поїхав просто до китайської дільниці і там щез. На один день. 24 години пізніше він зголосився сам на поліції і признався, що вбив дівчину із заздрости. Вона відкинула його освідчини. Де вона тепер? Певно десь на ріці Гудсон. Поліція „перефільтрувала" ріку. Не найшла дівчини, тільки трупа власника кабарету „Під цвітом орхідеї". Організація Тонг помстилася за те, що він зрадив „китайську таємницю". За цим прийшла нова сензація. Виявилося, що дівчину вбив власник кабарету. Її тіло найшли в льоху в одному його сільському маєтку на острові Льонг Айленд. Але, що підозріння впало спершу на Такару то Такара мусів за наказом Тонґа взяти вину на себе. Тонг хотів, щоб цим способом поліція не шукала дальших слідів у китайській дільниці. Невинність Такари була доказана, але це не вернуло його. Він щез із китайської дільниці так само як дві попередні особи. Китайці не вживають довгої судової процедури, а мають після короткого засідання Тонґа — ножі і ріку, як засоби своєї справедливости

Справді неймовірна подія.

На світову виставу до Парижа приїхав мировий суддя з Мідлбургу (Голяндія) Моленбург. На території вистави загубив він свій портфель, в якому містилася скромна сума: 10.000 італійських лірів, 800 марок, 35 фльоренів, 20.000 франків і чимало грошей в інших валютах.

Моленберґ пішов до спеціяльного комісаріяту вистави повідомити про свою втрату. На своє превелике диво, побачив він у комісаріяті на столі свій власний портфель. Усі гроші були нетикані. Портфель знайшла почтова службовичка Марґеріт Жанест в трокадерськім городі і принесла його до комісаріяту швидше, як сам власник.

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уважно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Берґера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої лярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні ґарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та лярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від ґарантованих сум.

Лярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

НАЙКРАЩА РАДА НА ПОДРУЖНЮ ЗРАДУ.

Мало на світі країв, де так шанувалиб жіночу честь, як в Юґославії. Про те найкраще свідчить така подія:

В одній селі 25-літній Лазар Міович запропонував тамошній красуні Міліці Спасич однорічне подружжя на пробу. Ображена дівчина оповіла про все своїм братам, які так сильно цінили дівочу честь своєї сестри, що рішили гостро покарати сміливця. Коли він одного гарного вечора вертався з поля домів, брати напали на нього, звязали його мотузками, затягнули на свій ґрунт, де ображена Міліца привязала нещасного зальотника коневі до хвоста. Тільки завдяки несподіваній зустрічі жандармів, які вийшли на службу, кандидата до пробного подружжя не постигла смерть. Очевидно, що темпераментну родину арештували.

*

Неменше радикального ліку проти подружньої ради вжила інша молода жінка, якій на імя було Анушка. Вона набрала підозріння, що її муж під покришкою ріжних важних інтересів відвідує незнану, проте мабуть незвичайно милу вдовицю. Енерґійна жінка рішила відвачити свого чоловіка від того. Коли муж вернувся одного разу стомлений і положився спати, Анушка звязала його разом із своєю матірю, заволікли до керниці і відтак спустивши його головою униз, так довго мочили у воді аж безталанний перелюбчик присягнув, що назавжди буде вже вірний своїй законній жінці

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Чому саме вони.

Життєписи міліонерів є безсумнівно цікаві та інтересні. Дії пробивання одиниці від найнижчих суспільних верств до сфери фінансових потентатів, багаті в драматичні моменти, дають образ поконування всіляких трудноощів. Коли читаємо таку історію, нераз застановляємося, чи булоб можливе вйдвигнутися робітникові на директора фабрики, а потім на короля даної галузи промислу, колиб не щасливі обставини, вміло використана шанса, догідна нагода, якій любимець долі не дозволив вихопитися. І в дійсности найчастіше так саме буває Не інакше є в кожній грі. Хто не вірить у свою щасливу зірку, цей ніколи виграти не може. Багато людей не може рішитись, застановляєсь, розважує, чи купити льос Державної Льотерії, а тимчасом інші здобувають головні виграні, здобувають майно і добробут. Що чотири місяці родяться нові міліонери зпосеред тих, що вміли скористати зі щасливої нагоди і на час купили льос. Де? Розуміється в незмінно щасливій колектурі

„Надія"

Львів „Легіонів 11., бо там майже в кожній клясі виплачують великі виграні. Кожний може збогатіти, хто має льос „Надії".

Девять днів у Парижі.

V.

У дружній родині сорок двох народів, що виросли на 100 гектаровий терен світової виставки між величним крилатим Трокадеро і Марсовим Полем на трьох кільометрах праворуч і ліворуч вздовж Секвани зразки свого дорібку, бракує мабуть тільки нас. Щоправда, сліди про нас є, та вони малозамітні, їх треба добре шукати.

„Де зібране все, що звязане з Україною?" — запитав я одну з тих молодих пань (мабуть студенток), що ходять по совітському павільоні в характері інформаторок. По українськи не розуміє. Запитав те саме по російськи. „Зовсім окремо України тут нема — почув я відповідь. Зате є чимало з її експонатів. Якщо вас цікавлять книги — то вони там"... Показала рукою в сторону і вже її не було біля мене.

Почав я задовольняти своє „українське зацікавлення" від книжок і дійсно найшов їх трохи: переклади з Леніна і з Маркса (м. і.. Капітал том III. ч. І.), один том Шевченка, „Розбійники" Шіллера в перекладі Йогансена та ін. На окремому круглому столі лежить маса шкільних підручників. Саме тоді, коли я гортав одну книжку по другій, щоб побачити скільки їх там в українській мові, я почув збоку голос інформаторки, яка говорила по німецьки до щільно стиснених учасниць і учасників якоїсь „прогульки": „Тут є книжки для навчання у школах. СССР не є державою одного народу. В нас є народів багато і всі вони мають можливість вчитися в своїй рідній мові, чого не було за часів царату". Закордонні гості тільки кинули очима на стійло і пішли дальше, а я ще довго листкував „Хрестоматію західно-европейської літератури" в українській мові на поганенькому папері (цікавий був, про що вони вчать), ботаніку і зоольоґію (вже на кращому папері) та інші. Назагал українських підручників найшов розмірно небагато.

Тут і там є ще й інші сліди того, що Наддніпрянщина належить до Совітського Союзу. Про деякі з них писали вже кореспонденти „Діла". Згадаю для повности 3 театральні макети, а саме: І. дія „Запорожця за Дунаєм" київської опери і балету, II III. дія „Снігурочки", та врешті III. дія „Плятона Кречета" Корнійчука в театрі Франка. Серед деревляних різьб поміщені написи, в яких зазначене їх походження (Полтава — Україна), також зазначене те при декоративних фіґурках Примаченка–Герасименка, Власенка, Гончара та інших. Про інші речі включно з закликом „Пролетарі всіх країн..." навверх на будинку і про ту різьбу, що символізує серед інших таких різьб Україну — була вже в „Ділі" обширна згадка.

Назагал відвідувач совітського павільону не виносить звідти найменшого уявлення про Україну. Очевидно це й лежало в інтенціях аранжерів вистави, що мали на оці тільки ось-що: представити СССР твердим монолітом, авангардом на шляху цивілізації і рекордистом в обсягах (ґіґантоманія!), а при помочі того всього вести пропаганду політичну.

В польському павільоні, якого зверхній вигляд викликав стільки суперечок у польській пресі (доречі — він цікавий оформленням, тільки занадто схований, а через те малопомітний), находяться також українські експонати: це гуцульські писанки (їх багато і вони направду прекрасні), різьба і піч. На жаль фірмує їх польський нарід, бо сама назва „гуцульські", зазначена ві дрібненькому реєстрі, ніяк не може поінформувати чужинця, що це українське народне мистецтво, а не польське. Тому не диво, що польські публіцисти, які пишуть про польську виставу, навіть не натякають, що є там щось українського, а „Парі Суар" (як мені оповів д-р С.) саме покористувався гуцульськими писанками, щоб доказати наскільки польська культура вища від російської...

Зрештою в польському павільоні, який — хоч не робить державного враження, — поміщено таки чимало цікавого (для державних монополів направду не повинно було там бути місця!), в цьому павільоні нема зрештою ні сліду національних меншин. Правда — поза нами і білорусинами — інші меншини мають свої держави, а ці окремо демонструють своє національне „я". Навіть жиди виступили самостійно (павільон „Країна Ізраїля" себто Палестина). Тільки ми — залишилися дома при буденній важкій праці тоді, коли наші опікуни пішли на це всесвітнє свято людської цивілізації, як активні його учасники.

Автім і ми маємо свій самостійний куточок, хоч він дуже скромний і зявився досить пізно (та не за пізно, бо деякі павільони, як напр. „Мексико" з запозиченими в большевиків символами молота і серпа, ба навіть саме „Трокадеро", все ще невикінчені і хто знає чи сповнять свою ролю, якщо вистава не буде продовжена). Цей наш самостійний куточок міститься в павільоні преси і робить зовсім добре враження. Не без гордости сповістили нас про його відкриття аранжери з „Бібліотеки ім. Петлюри" в Парижі і не без зворушення дозволив я себе з моїм другом зняти нашим фотографічним апаратом на тлі цього дорогого нам кутика.

В. Несторович.

НОВИНКИ.

— **Замовляйте Великий Співаник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, принагідних свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тверда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 254—46.

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, дня 15. ц. м. в год. 7-ій вечором. На сходинах виголосить п. д-р Стефанія Коренець та п. д-р Ірина Рибачек-Кисілевська: „Враження з подорожі по Румунії".

— **Збори Т-ва Українських Кооператорів.** Т-во Українських Кооператорів у Львові запрошує отсим своїх членів і взагалі працівників українських кооператив міста Львова прибути на Збори, присвячені річному святові української кооперації, які відбудуться в неділю 17. ц. м. в год. 12-ій вполудне, в червоній салі РСУК при вул. Техніцькій 1., з такою програмою: 1) Промова голови Т-ва сен. інж. Юліяна Павликовського про значіння кооперативного свята. 2) Промова заступника голови сен. Остапа Луцького про стан і потреби українського кооперативного руху. 3) Повідомлення президії Т-ва про видавничі пляни Т-ва і потреби кооперативної пропаганди. Одночасно відбудеться показ української кооперативної преси і книжки, що потребає три дні.

Автономія для Закарпаття.

Президент Чехословаччини д-р Бенеш прийняв 12. ц. м. губернатора Закарпаття д-ра Грабара на довшій нараді. Після того президент К Грабар в інтервю з представниками чехословацької преси заявив, що закарпатський нарід уже може завідувати своїми національно-культурними справами.

—о—

По широкому світі.

У Німеччині число безробітних за вересень спало на 40.000. Тепер там 463.000 безробітних і 264.000 людей, що мають частинно роботу.

Італія святкуватиме 28. ц. м. 15-ті роковини фашистівської революції.

Англія не погоджується на те, щоби Франція отворила піринейський кордон.

Злучені Держави вивезли в серпні ц. р. літаків та летунських складових частин за 5,100.000 долярів, з того до Китаю за 1,100.000 долярів.

Франко - югославянський договір приязни прольонгували на 3 роки.

Перед італійським спеціяльним трибуналом у Римі почався процес проти 17-ох членів протифашистівської організації.

— **Двотижневик „Напередодні".** У Львові почав виходити новий літературно-мистецький і науковий двотижневик „Напередодні" під редакцією Богдана Кравціва. Перше число нового часопису робить якнайкраще враження. Стрічаємо в ньому імена таких авторів: Богдан Кравців (стаття: „Доба жорстока, як вовчиця"), Евген Маланюк (вірш: „Над могилою Василя Тютюника"), д-р М. Андрусяк (стаття: „Один загрожений відтинок нашого життя"), Дарія Віконська (імпресія: „Шишка"), М. Палій (кореспонденція з Риму про дві вистави) та інші. Співробітництво в „Напередодні" приобіцяли м. ін.: К. Гриневичева, О. Ольжич, Улас Самчук, Ір. Наріжна, д-р О. Грицай та інші.

— **Перший сніг у Польщі** Дня 12-го ц. м. по цілоденному дощі в передполудневих годинах почав падати в Закопанім дрібний сніг. Гори покриті вже грубою 10 цм. верствою снігу.

— **Українознавство в Німеччині.** Зпоміж европейських країн в ділянці українознавчих студій Німеччина представляється ще найкраще, хоч це зовсім не значить, що ці студії тут уже належно поширені. Лекторати української мови є, щоправда, навіть у кількох университетах західної Німеччини (Тібінген, Мінстер, Єна, Галле), але фреквенція на них слаба. Багато професорів-славістів роблять україністику предметом своїх викладів, як зокрема проф. Маєр у Кенігсберзі та Дільс у Бресляв — всеж правдивою централею українознавства на Німеччину лишається її столиця — Берлін. Вивчання української мови у звязку з паралельними українознавчими курсами на недавно заснованій берлінській „Авсляндсгохшуле" находиться в руках проф. д-ра Зенона Кузелі. Цього року, як і давніше, відбуває він цього семестра кілька мовних курсів для тих, які починають, продовжують та поглиблюють своє знання. На найвищім курсі навчання вже читають вибрані місця з творів найвидатніших українських письменників. Крім лекцій мови читає проф. Кузеля правильно ще якийнебудь курс з обсягу українознавства, нпр. цього року „Історичний розвиток української національно-державної думки". В тісному контакті з „Авсляндсгохшуле" відбуваєтьси також діяльність Українського Наукового Інституту в Берліні, що його доценти уладжують циклі лекцій в німецькій мові, на теми ріжних ділянок українознавства. Цього семестру 1937-38 академічного року читає доц. інж. Димінський „Банківництво і кредитова господарка на Україні"; доц. д-р Крупницький: „Запорожці, їх історія й організація"; проф. Кузеля: „Українці, росіяни та поляки в їх взаємовідносинах" та проф. д-р Мірчук „Гарне письменство сучасної доби на Україні". Крім цих правильних циклів Інститут часто уладжує окремі публичні виклади, на які запрошує здебільша чужинецьких прелеґентів.

— **Підпал митрополичого ліса в Якторові-Уневі.** З віродостойних кол повідомляють нас, що причиною пожежі двох гектарів митрополичого ліса не був недокурок, але підпал злочинної руки, яка підпалила на краю цієї партії ліса кілька опалових куп. Від них занялася трава і далі при сильнім вітрі вигорів молодник Отже в цьому випадку не було нещасливого припадку.

— **Пожежа у Загірю,** пов. Рудки, вибухла вночі з 11. на 12. ц. м. в хаті Івана Горошняка. Підозрівають, що це підпал з пімсти, що він оди

покій пішов як страйколом до двора в Острові копати бараболю (там вибух страйк і люди не хотять за 1.50 зол. копати скрині 10—12 мтр. сотагрів). Але той Іван Горошняк, чи пак його зять Рибак є полевим у Конюшках Сімян., де також є страйк. Рибак займав людям худобу з двірського лану, хочби й не було ніякої шкоди, і люди платили найменше 10 зол., а то й 20 зол. і вище дворові. Отже тепер мабуть пімста. Погорів і живий інвентар; дитину ледви врятували.

— **Наклеп про атентат.** В червні ц. р. дістав командант поліційної станиці в Мацьковичах перемиського повіту Возняк, анонімового листа, що Бардахівський Степан, член усіх установ та один із кращих культурно-освітніх діячів села, приготовляє на нього атентат. Безпосередньо по тім Бардахівського арештували, але по переслуханню звільнили, показавши йому цього листа. Бардахівський, здаючи собі справу з евентуальних наслідків цього доносу, почав робити заходи, щоб викрити автора. І справді перед кількома днями викрив автора, яким показався Олекса Кучерепа, б. вахмістр австрійської жандармерії, тепер волосний радний. Кучерепа признався до авторства цього листа і тому прокуратор потягнув його до відповідальности за фальшивий донос.

— **Крадіж в кооперативі.** В ночі з 11. на 12. ц. м. невідомі вломники, розбивши залізні двері, закрались до крамниці кооп. „Народній Дім" в Кровниках перемиського повіту та забрали майже ввесь товар і тютюневі вироби вартости коло 1.000 зол., а готівкою 80 зол.

— **Напад [illegible] на українського гімназиста.** В неділю 10. жовтня ц. р. в год. 7. вечором вертався до дому від свого дядька о. Василя Глуховецького зі сусідного села Острів, до свого батька о. Куриласа, пароха в Буцневі, повіт Тернопіль, Степан Курилас, 16-літній ученик IV. кляси гімназії Р. Ш. в Тернополі. Біля костела в Буцневі вибіг з хати Яна Зборовського гурток [illegible] під проводом відомого в селі авантурника Владислава Стшалковського, сина Куби. Вони обступили згаданого ученика і присвічуючи собі електричними лямпками, почали його бити камінням по цілому тілі, а Владислав Стшалковський ножем чи багнетом пробив цьому ученикові ліве рамя з глибокою раною, широкою на три і пів центиметра і ліве надрямя з раною, широкою на півтора центиметра. Крім цього тіло згаданого ученика покрите синяками. Влад. Стшалковського пізнав пошкодований виразно, бо його освітив один з його товаришів. В цьому гурті мали бути ще Владислав Білик, Леон Моравський, Віньо Прокопович та Ян Зборовський. Вони брали участь в нападі й побитті безборонного ученика. Першу лікарську поміч покаліченому і побитому учневі дав д-р Чубатий з Тернополя і він теж списав лікарське свідоцтво.

— **За що карають?** Окружний суд у Коломиї обнизив Осипові Сливинському кару з 500 зол. до 100 зол., якою покарало староство в Коломиї за заяву в тижневику „Голос" такого змісту: „Осуджую нечесний вчинок Марії Слівінської, що в поданні до польської шкільної влади подала, що є польської національности і заявляю, що не маю з нею нічого спільного". Засуджений є братом Слівінської.

— **Екзекуційні полекші.** Міністерство скарбу видало обіжник у справі екзекуцій та полекш у звязку зі стихійними нещастями, вертаючи увагу на необхідність обережної та поміркованої екзекуційної політики супроти деяких платників.

— **Новий польський тижневик у Львові.** На днях виступив зі „Стронніцтва Народового" гурт молодих львівських ендеків під проводом Владислава Кулевського, б. провідника ендецької партії на Львів. Вони будуть видавати тижневик п. н. „По тамтей строне бригади". Санаційно-ендецький „Дзеннік Польскі" пише, що „до групи Кулевського приступило кількох старших діячів з „Нар. Стронніцтва", яких відштовхнула вже давно від впливів мафійна група фанатиків".

— **Кровава хроніка.** Суд присяглих у Коломиї засудив Горбаня на 10 літ вязниці, М. Данича на 2 роки, Міловського на 2 роки і В. Данича на 1 рік за убивство коршмаря Мозеса Беніша з Трійці (Снятинщина). — У Золочеві засудили Романа Цвєна на 15 літ вязниці за убивство любки. — Під Городком поїзд переїхав 16-літню Стефанію Сліпко.

— **Участь польських гімназистів у протиукраїнських демонстраціях.** Львівський „Ілюстровани Експрес Вечорни" (ч. 2281) повідомляє, що в протиукраїнській демонстрації у Львові дня 11. ц. м. взяла теж участь група учеників польських середніх шкіл. Цікаво, чи шкільна влада потягне до відповідальности цих гімназистів?

— **Ріжні вісти.** Підчас одного великого нічного лету на шляху Сурабая-Батавія на острові Ява впав комунікаційний літак недалеко Брондонг. Здогадуються, що 9 пасажирів і залога згинули. — В литовськім банку „Укті-банкас" у Ковні вибухла пожежа і знищила всі банкові бюра. Шкоди велитенські. 6 членів пожежної сторожі тяжко попарилося. — У Клермон-Феран пожежа знищила фабрику самоходових опон. Шкоди від пожежі дуже великі.

— **Шаховий метч за світове мистецтво Еве—Альохін.** У четвертій партії, 12. ц. м. в Амстердамі, грали гамбіт дами. Еве грав чорними й краще, але партія покінчилася ремісово. Стан метчу по четвертій партії: Еве 2 і пів пунктів, Альохін 1 і пів пунктів.

Зі судової салі.

ЕПІЛЬОҐ ПОДІЙ НА МАКІВЦІ.

Стрийський окружний суд **засудив Теодозія Охримовича,** сина пароха Завадова (Стрийщина) **на 4 роки вязниці** за участь у злінчуванні двох комуністів Пони і Мокса підчас свята на Маківці 2. серпня 1936 р. Акт обвинувачення був побудований на зізнаннях агентів стрийського слідчого виділу, які твердять, що пізнали обвинуваченого серед юрби. Боронили адвокати Охримович і Думін, обвинувачував д-р Мускат, предсідником трибуналу був о. с. Рибіцький.

ЦІКАВИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС У САМБОРІ НА ТЛІ ДЕКРЕТУ „MAXIMA CURA".

Недавно польська львівська преса розписалася обширно про цивільний процес перед цивільним сенатом окружного суду в Самборі, що його ведуть як позовники греко-кат. приходство в Бориславі і греко-кат. епископська консисторія в Перемишлі проти пізваних: інж. Івана Озаркевича, о. Івана Ліщинського і Веніямина Рота, усіх в Бориславі за звільнення спід екзекуції, що її веде пізваний інж. Озаркевич, квоти 2.457.78 зол. як 6.5% уділу брутто в ропі в копальнях „Зиґмунт IV. і V." в Мразниці за місяць березень 1935 р. та устійнення присудом, що пізваному Ротові не прислуговують права власности до повищої квоти. Процес ведеться в ріжних інстанціях ще від червня 1935 р., а польська преса розписалася обширно щойно тепер з нагоди нової недавньої устної розправи в цій справі перед окружним судом в Самборі. Пишучи про сам процес та його тло, польські часописні справодавці в погоні за сензацією багато річей представили невірно, неорієнтуючися точно у самій справі і переплутуючи навіть особу перемиського епископа Коциловського з особою станиславівського епископа Хомишина.

Сам процес має фактично таке підложжя:

Нафтовим контрактом з дати Дрогобич, 9. квітня 1926. р. греко-кат. приходство в Бориславі, що його заступав тодішній парох о. Іван Ліщинський, як власник реальности в. ч. ч. 82 ґрунтових книг катастральної громади Мразниця виаренлувало нафтовій фірмі „Ґаліція" на 25 літ право видобування з ґрунтових парцель повищої реальности нафтових продуктів за винагородою 7% брутто скальних оліїв і земних ґазів в хосен кожночасного греко-кат. пароха в Бориславі, 3% брутто на закладове майно згаданої парохії і 5% брутто в хосен Єпархіяльної Помочі в Перемишлі, що переведено щойно пізніше. Вкінці постановлено у згаданому контракті, що в часі опороження місця греко-кат. пароха в Бориславі, до якого належить і громада Мразниця, 7% брутто т. зв. інтеркаляре має ф-а „Ґаліція" складати для греко-кат. Епископської Консисторії в Перемишлі.

Парох Борислава о. Іван Ліщинський виконував зі своєї сторони точно і совісно постанови згаданого нафтового контракту, а навіть пізніше пособив добровільно зі свого боку деякі дуже значні уступки в користь епископської курії, ординарія чи пак Єпархіяльної Помочі. Одначе з часом прийшло до непорозумінь між о. Іваном Ліщинським і згаданими церковними чинниками на тлі розподілу і призначення нафтового брутта, що ним хотів в цілости завідувати виключно сам ординаріят. Це непорозуміння було безпосередньою притокою до присуду духовного суду в Перемишлі без переведення канонічного процесу, лише на основі декрету „Maxima cura" про церковну адміністраційну процедуру з 23. січня 1934 р. і рішення другої духовної комісії в Перемишлі з 17. березня 1934. р., що о. Івана Ліщинського усувається з парохії в Бориславі.

Таке рішення духовної влади є надзвичайне і остаточне на основі канону 25, § 2. декрету „Maxima cura". Одначе пошкодований о. Ліщинський вніс проти цього зажалення до Апостольської Столиці, що йому і дозволено на основі постанов канонічного права і покищо на це зажалення нема ще відповіди чи там рішення Апостольської Столиці.

Ось тому справа стала голосною. А що о. Іван Ліщинський як довголітній парох Борислава положив великі заслуги для цієї парохії і для самої церкви, вибралася численна делеґація парохіян — інтеліґентів і міщан — до ординарія з проханням, щоб о. Ліщинського залишив на місці аж до остаточного вирішення справи Ватиканом. Як запевняють члени цієї депутації, слухані як свідки під присягою у згаданому процесі перед окружним судом у Самборі, епископ обіцяв делеґації виразно, що о. Ліщинський остане на парохії в Бориславі аж до вирішення його зажалення Апостольською Столицею.

Досі парохії в Бориславі не обсаджено і консисторія зажадала від фірми „Ґаліція", щоби 7% брутто в готівці не виплачувала б. пароховi о. Ліщинському, але безпосередньо їй. Проти задемонстрував перед фірмою о. Ліщинський і тоді фірма рішила складати належитість за 7% брутта до судового депозиту, з огляду на спір щодо права власности цієї належитости, що нині сягає понад сто тисяч зол. Державний цивільний суд має рішати, кому має припасти ця величезна — на наші відносини — готівка. З 2.457.78 зол. заняв частину інж. Озаркевич, другу частину о. Ліщинський відступив Веніяминові Ротові. Згадана сума 2.457.78 зол. є маленьким дробом цілої спірної суми 100.000 зол. Одначе вирішення цієї справи матиме преюдиціяльне значіння для цілої спірної суми. Окружний суд у Самборі присудом з 5. серпня 1936 р. до числа справи I С. 546/35 признав спірну суму 2.457.78 зол. позовникам, спираючись на постановах канонічного права і декрету „Maxima cura" та на зізнаннях свідка о. канцлера М. Грицеляка. Цей свідок зізнав, що делеґація не дістала ніякого приречення від ординарія у справі залишення о. І. Ліщинського на парохії в Бориславі та користування бенефіціями парохії в Бориславі аж до остаточного вирішення його зажалення Апостольською Столицею. Свій присуд спер цивільний суд лише на одинокому факті, що на основі декрету „Maxima cura" і рішення духовного суду з 17. березня 1934. р. о. І. Ліщинський перестав бути парохом Борислава. Тому не належиться йому 7% згаданого брутта. Замітів пізваних про недостачу активної процесової леґітимації парохії і браку правної особовости консисторії суд І. інстанції зовсім не розглянув.

Проти цього присуду внесли пізвані апеляцію. Апеляційний суд у Львові присудом з 5. травня 1937. р. до числа справи II. С. А. 58/37 відхилив в цілости присуд окружного суду в Самборі, апеляційний суд доручив окружному судові в Самборі переслухати щераз свідків і сконфронтувати їх зі св. о. канцлером М. Грицеляком на ствердження факту, чи ординарій зголився залишити о. Ліщинського на парохії в Бориславі та дозволив йому користуватися бенефіціями. Крім того окружний суд має розглянути формальні процесові заміти пізваних і переслухати знавців канонічного права та церковних звичаїв і щойно тоді видати присуд. Конфронтація свідків уже відбулася. Тепер суд буде слухати ще знавців і тому відложив розправу.

Згаданий процес є в нас унікатом і тому викликав велитенське зацікавлення у правничих колах. Позовників заступає адв. д-р Черкавський з Перемишля і адв. д-р Осип Костишевський з Дрогобича, пізваних адв. Ільницький з Дрогобича.

Виказ жертв на допомогу українському студентству.

зложених до дня 9. жовтня ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові повідомляє, що на конто Комітету в Промбанку і Центробанку наспіли до дня 9. жовтня ц. р. такі жертви на допомогу українському студентству в золотих:

Їх Е. Митрополит А. Шептицький, Львів 100; П. Т. Фірма Левицька і С-ка, Львів 100; „Дністер“, Львів 100; Фірма „Керос“ Львів 20; Банах Павлина, Ценів п. Конюхи 18; ПСК Городенка 10; Марія Панейківна, Львів 5; Каролина Панейко, Львів 5; д-р Теофіль Бачинський, Чортків 5; Людмила Дяковська, Немирів 5; Петро Чубатий 5; Теодор Решетило, Сокаль 5; Григорій Ганусяк 5; Юрчикова, Кельце 5; д-р Денис Лукіянович, Львів 5; Михайлина Костишин, Краків 5; о. Пастернак 5; Микола Коворіс, Любачів 5; Дмитро Угрин, Ланчин 5; І. К., Варшава 5; Михайло Капустинський, Самбір 2; Ярослав Ільницький 1; з Бучача: м-р Данилюв 2; Гафткович Ярослав 2; Крамарчук Тадей 2; Береза Михайло 5; д-р Гринів Михайло 3; м-р Кізімович Іванна 1; Крижанівський Михайло 1.50; Лупів Василь 1; Бабій Борис 0.50; Береза Богдан 3; „Достава“ 3; о. Мельничук Петро 5; Гаврилишин Михайло 5; Хархаліс Микола 3; Білоскурський Евген 1; Пуйда Михайло 1; інж. Філінський 2; Купчик С. 0.50; Гулик Степан 0.50; д-р Гамерський Володимир 1; д-р Слюзар Роман 1; проф. Боровка Остап 1; проф. Гамерський Остап 3; о. Колтунюк 1; „Украінбанк“ 10; Білоскурський Дмитро 1. — Крім цього установи і службовики установ села Мізуня Старого повіт Долина зложили такі жертви: кооп. „Український Нар. Дім“, Мізунь Старий 25; Кружок „Р. Ш.“ ім. Мазепи, Мізунь Ст. 10; Кружок „Сільського Господаря“ в Мізуні Ст. 10; Чит. „Просвіти“ в присілку Пшеничник 5; Чит. „Просвіти“ в присілку Кролишник 3; Беділь Теодор 3; Гладун Михайло 2; Клим Павло 2; Курус Михайло 2; Микулин Михайло 2; Інлитук Іван 2; Хомин Іван 2; Винник Василь 1 (всі з Мізуня Старого).

Незалежно від того наспівають уже від поодиноких наших громадян та установ зобовязання на постійні домісячні датки на допомогу студентству. Ось які перші наші установи кожного місяця зобовязалися виплачувати Комітетові Допомоги Студентству — Кооп. Український Нар. Дім, Мізунь Старий по 5 зол., Фірма Со-д, Львів по 10 зол.

Сума цих одноразових датків є 550 зол. Щомісячні зобовязання — 25 зол.

Всім П. Т. Жертводавцям Комітет складає щиру подяку. **Комітет повідомляє, що датки, надіслані досі до Редакції „Діла“ на загальну квоту 1.235 зол., переслала згадана** Редакція на конто Комітету в Центробанку.

ЗА КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Д-р Павло Цимбалістий, голова. **Д-р Константин Чехович,** секретар.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Міщанська Каса в новому льокалі. Дня 14. ц. м. Міщанська Каса переносить свої бюра з дотеперішнього, малого, невигідного, напівтемного льокалю до нового фронтового, де донедавна містилися бюра і гуртівня Маслосоюзу. Новий льокаль основно й по модерному і зовні і внутрі відремонтований. Бюра уладжені згідно з найновішими банковими вимогами. На перший погляд здавалося би, що цей основний ремонт, нове модерне уладження, три обширні кімнати — це примха дирекції. Та так воно не є. Це все подиктоване конечністю, бо старий однокімнатний малий льокаль не може вже відповідати тим усім агендам, які тепер М. К. веде. В старому льокалі установа не може виконувати свого завдання як слід. — Заходами кількох наших визначніших громадян-міщан, як бл. п. Бориса Івана, бл. п. проф. Ярема Олексія, о. Комарницького Михайла та теперішнього голови Надзірної Ради д-ра Загайкевича Володимира, основано в 1919 р. Міщанську Касу. Засадничим завданням М. К. було прийти з поміччю нашому зубожілому міщанству, нашому молоденькому промислові та купецтву. М. К. доволі скоро розвивалася. Купила великий двоповерховий дім при вул. Костюшка ч. 3, отже в центрі міста. Ощадности зростали, вклад побільшався. Та не було де його льокувати, бо тих, для кого М. К. була призначена в першій мірі, не було. Ремісників було до війни дуже мало, а купців майже не було, бож стан цей у нас з ходом століть ілюм минав. Купцем бути вважали тоді за щось майже понижуюче. Перед великою війною здавалось нам, що купцем може бути лише жид або — несовісна людина. Отже М. К. змушена була дещо відступити від свого засадничого завдання і решту, очевидно дуже малу, свого капіталу льокувала у векслевих повних оглядах. Змінились обставини, змінились часи, змінились і погляди людей. Світова війна, наші програні визвольницькі змагання створили новий тип українця. Для нас замкнули доступ до всіх тих посад, які наше покоління вважало за головне джерело прожитку. Війна і повоєнні обставини відродили довгими віками неволі українського народу приспане купецтво. Відважніші беруться до купецтва. Зріст та організаційне скріплення українського міщанства, купецтва і промислу змушують М. К. змінити свій підхід та повернутись до свого засадничого завдання — нести прислугу українському купцеві, ремісникові та промисловцеві. Крім цього М. К. має ще одно, може й найважніше завдання — обєднати все українське міщанство та надати йому українське національне обличчя. М. К. змінивши свій підхід майже виключно на місто, звернула в першу чергу увагу на дрібну ощадність, яку відповідно зорганізовано; в цьому напрямку праця йде постійно. Адже ощадність є ознакою культури та передумовиною здобуття капіталів для розбудови рідного промислу й торговлі. Введено нові агенди, як: біжучі рахунки для купців, ремісників і промисловців, ескомпт римес. Дальше дирекція М. К., бажаючи дати змогу купцям, ремісникам, промисловцям і всім тим, що не можуть з ріжних причин полагодити своїх банкових справ у день, заводить вечірнє урядування. Дирекція докладає всіх заходів, щоб М. К. вповні сповнила своє завдання, щоб М. К., призначена в першій мірі для міщанства, була доказом, що коло неї гуртується частина, а небавком і все перемиське українське міщанство. В новому льокалі бажаємо Міщанській Касі якнайкращих успіхів.

К-к.

БЕРЕЖАНИ.

Ювилей Філії „Просвіти“. Дня 26. вересня ц. р. святкувала Філія „Просвіти“ в Бережанах своє 42-ліття. Свято це було спершу закроєне на широку скалю та розложене на два дні, але наслідком обмежень Воєвідства звужено його до богослуження та академії. Відпав зорганізований похід, відпала дефіляда, полеве богослуження, піднесення прапору і т. д. Богослуження в церкві парохіяльній відправив о. декан Е. Бачинський, який у коротких, але щирих словах підніс заслуги Філії „Просвіти“ та вніс на її інтенцію многоліттєвія. Опісля відправлено панахиду за померших членів. У часі богослуження співав хор чит. „Просвіти“ з Нараєва під управою емер. учит. В. Цалинюка. В год. 14. розпочалася „Просвітянським Гимном“ святочна академія, в якій взяли участь 3 хори: хор мішаний з Нараєва, хор муж. з Комарівки (дир. П. Фундига) та хор „Береж. Бояна“ під упр. п. Білинського. Святочну промову виголосив м-р Логуш, голова Філії. Привіт від Матірнього Т-ва зложив інж. Творидло. Відчитано також низку письменних привітів, які наспіли від ріжних установ. На закінчення відіграно сценічну картину під наг. „Мова років“ та відспівано національний гимн. Хоча до найчисленнішої участи у цьому святі запрошено всіх українців, людей було мало. Передовсім вражала відсутність духовенства з повіту та місцевої інтелігенції. Також значна частина читалень не була заступлена. Тільки подумати: якщоб влада була дала дозвіл на уладження свята під голим небом — чи не сталоб воно образом нашої незорганізованости.

Присутній.

—o—

Спорт.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МАРАТОНСЬКИЙ БІГ.

Це вперше в історії українського спорту відбувся у дні 10. ц. м. І. маратонський біг на трасі Сколе-Стрий 42 км. 192 м. До змагень зголосилися 4 змагуни. До мети прибуло 3. Біг цей, як на перший Маратон, випав дуже добре. Старт був в год. 8. рано на горі Колодці коло Сколього. Змагуни прибули без найменшого опізнення. Колегія суддів на місці; паде приказ: „Біг“. Перших 10 км. — це змагання за кожну пядь землі, опісля поволі віддаль між змагунами збільшується і на чоло вибивається Матвійчук Юрій, за ним Савчак, далі Стефуранчин. Здається, що ніхто його не переможе. Віддаль між першим і другим постійно збільшується, та коло села Гірне дійшла навіть до 4 км. Та тут пех хотів, що Матвійчук дістає корч у нозі і мусить стратити пів години часу. І це відібрало йому перемогу в першому Маратоні. На мету приходять змагуни в такому часі: 1) **Савчак Микола 3 год. 19 мін. 3 сек.**, 2) Матвійчук Юрій час 3:21:02, 3) Стефуранчин Андрій час 3:30 м. Суддювали: Савчинський Остап, Соколовський Дацко Осип. До помочі Дубицький Василь, Лободич і Пронюк Володимир.

УКРАЇНА — ЧУВАЙ.

Ніхто мабуть не сумнівається, що Чувай є слабшою дружиною від України, одначе кожний хіба память, що саме Чувай уміє зробити навіть найсильнішим противникам неприємну несподіванку. Минулого року перемиська дружина програла у Львові з Україною в катастрофальнім відношенні 0:12, хоч ціла дружина Чуваю не грала тоді так зле, як виходилоб із вислiду. Цього року не вдасться мабуть Україні повторити минулорічний вислід, проте наша дружина напевно заграє гарно й амбітно, щоб здобути не тільки 2 пункти, але й доказати, що напад чорно-червоних уміє ще грати і стріляти так, як колись. Початок метчу в год. 2.30 попол. на грищі Погоні.

На грищі Т. З. Р. біля Погоні відбудеться в год. 12.30 **метч юніорів України з юніорами Чорних.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Перший виступ боксерів України. Боксерська секція України, яка від довшого часу приготовляється до прилюдного виступу і яка візьме участь у цьогорічних боксерських мистецтвах, виступить перший раз на рінгу в товариськім метчу з найкращою дружиною Львова — Лехією. Метч відбудеться 24. ц. м. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських.

Русь — Ч. С. К. Змагання двох ужгородських суперників відбудеться цієї неділі в Ужгороді. Це останні змагання Руси в осінній рунді. Найгрізніший суперник Руси, кошицький КАЦ, грає цієї неділі в Мукачеві, одначе хочби навіть і стратив там 2 пункти, то все ще таки матиме один метч перед собою. Таким чином Русь вдоволиться в осінній рунді мабуть другим місцем у табелі, тимбільше, що і відношення ворiт має гірше від КАЦ-у.

Гасмонея — Львів приступила вже до опаркання свого грища при вул. Золотій (бічна Янівської) і будови трибуни. Колиж здобудеться на власне грище Україна?

—o—

Нові книжки и журнали.

КНИЖКИ:

БІЛЬНСИ Кооператив членів Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові за 1936 рік, угруповані за Окружними Осередками. Львів 1937. Накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові. — Стор. 112 + 36.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ Українського Вільного Університету в Празі в зимовім піврощі 1937-38. Прага, 1937.

ЖУРНАЛИ:

НИВА, церковно-суспільний часопис. Львів, вересень-жовтень 1937. Зміст: Сконфісковано. — Роман Лиско: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Д. Новицький: Ніч на Соловецьким Кремлі. — о. Г. Костельник: Плутають без кінця. — о. В. Рабій: Ювилей душпастирської праці священника-громадянина.— А.: VI. Унійна конференція в Пінську. — О. Ч. Я.: **A vicino disce!** — о. д-р І. Гриньох: Українці на XVI. Міжнародньому Конгресі „Пакс Романа“. — Х.: Нова інструкція Ап. Престолу в справі церковного Зединення. — о. О. Квіт: Ратуймо сільських дівчат у місті. — Нові книжки. — Всячина.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган Українського Сокільства. Львів, жовтень 1937. Р. Х. Ч. 10. Зміст: М. Тріль: Крізь довіря у власні сили. — Сокільські Краєві Змагання у легкій атлетиці. — І. М.: Окружний показ Львівщини. — В. Бродович: Президент Т. Г. Масарик і сокільство. — Святослав Ольшенко-Вільха: Скок жердкою. — Святослав Мотало: Подвижник Галицької Держави. — Зі сокільського життя. — Збиточник: Моя остання стаття. — О. Вальчик: Що дальше. — С. Гайдучок: Пів століття сокільських видань. — З краю і світу.

СВІТЛО Й ТІНЬ, щомісячник. Львів, липень 1937 Р. V. Ч. 7. Зміст: Я. М. Береза: 1837 — Століття фотографії — 1937. — Яр. Пацовський: Фотоаматор на Закарпатті. — Роман Мирович: Дещо про жанр. — С. Кравців: Виявники для „повільного“ виявлення. — С. Кравців: Закріпники й закріплювання. — Р. М.: Що читати? Критичний куток. — Новини фотопромислу. — З нашого досвіду. — Посмертна згадка.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Стрий, вересень 1937. Р. І. Ч. 7. Зміст: Д-р В. Витвицький: Українська музика в програмі радія. — Е. Дума-Нерожникова: Мої спомини про Дениса Січинського. — М. Мариняк: Організація і праця хору (Методичні вказівки). — Д-р Ст. Людкевич: Музичний Інститут ім. М. Лисенка. — Д-р Ф. Стешко, д-р В. Витвицький: Бібліографія. — Пресовий фонд „У. М.“. — Переписка Редакції.

ВІСТИ З ЛУГУ. Львів 1. жовтня 1937. Р. XII. Ч. 11.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, жовтень 1937. Р. XI. Ч. 10.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР. Львів, 1. жовтня 1937. Р. XXIII. Ч. 19.

ПОЛІТИЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ. — Львів, липень-серпень 1937. Р. IV. Ч. 7-8.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Львів, вересень-жовтень 1937. Р. II. Ч. 9-10.

ВІСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ В БЕРЛІНІ. Берлін, 1. жовтня 1937. Р. V. Ч. 5.

НАША ШКОЛА, педагогічний часопис. Ужгород, вересень 1937. Р. III. Ч. 7.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 14. X. год. 8. веч. „Легенда“.
Пятниця 15. X. год. 8. веч. Легенда.
Субота 16. X. год. 8. веч. „Король волоцюг“.

Театр Ріжнородностей:

Четвер 14. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“.
Пятниця 15. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“.
Субота 16. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖУКІВ:
15. X. Орленя
16. X. Шаріка.
17. X. Вій.

ПУТЯТИНЦІ:
17. X. год. 3. попол. Шаріка.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна **Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

РОГАТИН:
18. Х. Цід кураталею.
19. Х. Отаман Пісня.
20. Х. Шелапут.
21. Х. Довбуш.
З Рогатина іде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
14. Х. Гейша.
15. Х. Воскресення.
16. Х. Гимн нужди.
17. Х. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:
18. Х. Хмара.
19. Х. Маруся Богуславка.

ВОВНИ — наймодніші гатунки і кольори — **ДІМ ВОЛІЧКИ** — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Дальматія: Рагуза, Спалято, Трстено".

КІНА.

АПОЛЬО: „Воряна ескадра".

АТЛЯНТІК: „Паляче золото" з Іриною Дунне і Доротою Лямур.

ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".

ҐРАЖИНА: „Шлях до Ріо".

ЕВРОПА: „Пропащий овид".

КАСІНО: „Капітан Тейльор".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".

МЕТРО: „Пімста Джона Ельмена", „Ловець пригод".

МІРАЖ: „Маєрлінг".

МУЗА: „Місячна соната".

ПАКС: „Непереможний Бін".

ПАЛЯС: „Моя панна мама".

РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.

РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.

СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".

СТІЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія

ТОН: „Підводний човен ч. 9".

УТІХА: „Простак" і ревія.

ХИМЕРА: „Трукса".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Четвер, 14. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Муз. поранок для гімназій (віденські клясики), 11.40 Симф. скерца з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Танки ріжних народів з гр. пл., 13.50 Легка музика з пл., 14.30 „Бі-Ба-Бо" легка муз. авд., 14.55 Львів. біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Гутірка музики з молодю, 16.15 Популярні мельодії у вик. сальон. квартету, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Репортаж із заведення заг. ботаніки, 17.15 Шуманові твори на клярнет і альтівку, 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 На новій життєвій стежці, 18.20 Осінна ревія у вик. хору всел. школи, 18.30, 18.35 Програма на завтра, 18.35 Для сільської молоді, 18.40 Листи та програми, 19.00 Театр Уяви: „Гість" Ст. Баліцького, 19.30 Пісні у вик. Ст. Печори, бас, 20.00 Веселі моряки, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт із Парижа присв. творчости Шимановського, орх., Бандровська-Турська; у перерві „З мого варстату" літер. нарис, 22.50 Останні вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 15. жовтня 1937

6.15—1.00 Ран. авд., 11.15 У шкільній кооперативі, 11.40 Ева Турнер співає, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Летунство, 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Музика з пл., 14.45 Львівське летунство, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Круг" оснв. для дітей. 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Сальон. музика, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Відпочинкові табори для прац. молоді в Австрії., 17.15 Легкі Брамсові твори на 4 руки, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Ґітарове тріо, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Старі й молоді, 19.00 Театр Уяви: „Львівська серія" ком. Флери, 19.35 Спів, форт., 20.00 Калейдоскоп, розр. муз. авд. Й. Моріс сопр., Бельковський тенор, віол., два форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт симф. орх., Бандровська-Турська спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Четвер, 14. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Вечір танку, ВІЛГОРОД 20.40 Пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00, 21.00, 22.00 „Сімоне Боканегра" оп. Вердія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.20 Спів, 18.25, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Палестріна" муз. легенда Пфіцнера, 15.15 Нар. пісні, 16.00 Концерт, 18.00 Улюблені пісні у вик. катедр. хору, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00 Розр. вечір, ПРАГА 15.30 Орх. концерт, 20.55, 21.00 Чеська оп. музика, РАДІО ПАРІ 20.03, 20.30 Пісні, 20.15 Форт., 21.30, 22.00 Камер. музика, 22.45, 23.00 „Ля летіє де Тріянон" оп. Векерліна, РИМ 17.15 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 20.10, 21.00 Вес. вечір, ВІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт військової орх., 13.40 Спів, 18.00 Форт., 19.00 Мадярські народні пісні в супр. орх., ВІДЕНЬ 16.55 Для дітей, 22.20, 23.00 Комп. конц. Франкенштайна, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 16.00 Розр. музика, 19.10, 20.00 Концерт фільг., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Орг. музика, ПРАГА 16.45 Варіяції на скр., віол. і форт., 20.55 Фібіхові твори, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.45 Форт., 20.00, 20.45 Спів, 20.30 Вок. квартет, РИМ 18.50, 20.40 Розр. музика, 21.00, 23.00 „Алькасіно е Ніколета" муз. казка Барбієрія, 22.15 Концерт дутої орх.

Радіокутик.

РАДІОВИЙ ПРИЙОМ І АТМОСФЕРА.

Проміювання висильної стації творить хвилі етеру, що розходяться у своїх напрямках з висильної антени. Промені радія, які пробігають вздовж землі, слабнуть в міру того, як віддалюються від висильної стації, аж врешті зовсім заникають. Відбір висильної стації в цій місцевости, де приземне проміювання вже не доходить є неможливий навіть при помочі найсильнішого приймача.

Крім приземного проміювання, існує проміювання відбите: є це хвилі, що йдуть в ріжних напрямках угору. На висоті кількадесяти кільометрів над землею натрапляють ці хвилі на верству „зйонізованих газів", себто верству атмосфери наелектризованої додатньо.

Зйонізовані гази линуть над поверхнею землі на взір невидних хмар. Вночі підносяться вони догори на яких 150 кільометрів, а вдень під впливом сонішнього світла спадають до висоти 50 кільометрів.

Радіове проміювання відбивається від цих верств зйонізованих газів і то під тим самим кутом, під яким паде на ці гази. Це явище є подібне до відбивання світла у дзеркалі — докладно під тим самим кутом, під котрим паде. Зйонізовану верству газів звуть сферою Хівісайда, від імени вченого, який їх відкрив.

Таким чином, залежно від висоти сфери Хівісайда радіове проміювання вертається на поверхню землі, падаючи на землю ближче чи дальше від місця, де вже скінчився приземний засяг даної висильної стації. Ось чому в міру віддалі від висильної стації, можемо відбирати авдиції все слабше, аж врешті наступить „мертва" смуга, де відбору цієї стації не буде. Дальше наступає зовсім припадковий терен, на який паде відбите проміювання від верстви Хівісайда.

Таксамо, як мертва смуга, сфера відбитого проміювання, змінює свою віддаль і форми майже в кожній годині дня. Хвилювання верстви Хівісайда викликає т. зв. заники, звані з англійської практики „федінгами". Внаслідок цього явища вечірній відбір є ліпший як денний. У зимі верства Хівісайда підноситься звичайно високо і тому зимовий відбір ліпший від літнього.

Коли хвиля коротша, то верхне відбивання є сильніше, а приземний обсяг менший. Коротнохвильні стації мають мінімальну приземну, яка не переходить кількох кільометрів, але відбиття їх є дуже сильне. Факт, що в Варшаві приймаємо Токіо, що працює на хвилі на яких 28 метрів, не доказує, що цю висильну можна прийняти приміром у Східньому Сибірі. Просто хвиля побігла вгору, відбилась може і кілька разів від верстви Хівісайда і вернулася на землю на величезній віддалі. Довгі хвилі, на яких працює напр. висильна стація в Рашині, „Варшава І", мають великий приземний обсяг, але відбите проміювання їх слабе.

Проти терпінь орґанів

ТРАВЛЕННЯ і ПЕЧІНКИ

при жовчевих каменях, запаленні жовчевого мішечка, вживати зела проти терпінь орґанів травлення і печінки зі словн. знаком

CHOGAL

Оскара Войновського

Дістанете в аптиках і аптичних складах по ціні зол. 4.75. Адреса для безпосередніх замовлень: Оскар Войновський, Варшава, ул. Войтіха Ґурського 3. м. 4.

БІРЖА.

Львів, 10. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 89·53, 89·10, Доляри американські 5·29·50, 5·27·00, доляри канад. 5·29·50—5·27·00, Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 17·34—17·44, Франки швайцарські 122·20—121·40, Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70, Кор. норв. 132·28—131·30, Корони шв. 135·78—134·80, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінґи австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 5[illegible]·50 55·75, 4 поз. інв. 1 ем. некот., 2 ем. [illegible], серія 83·00, 5 задізн. 59·00, 4 прем. дол. 38·75, консол. 59·50, 59·75, 59·00, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 35·25 Вугодь 24·00, 24·50, Ліпьпоп 52·25, Модрзеїв 9·75, Островець 25·50, Габербуш 45·00,

---

ОПОВІСТКИ.

Пригадуємо, що Загальні Збори Батьківського Кружка при філії Держ. Гімназії ч. 572 відбудуться в неділю дня 17. жовтня ц. р. точно о год. 10. рано в гімназії при вул. Пекарській 19. — **Виділ.**

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ совісного і рутинованого інструктора найрадше маґістра педаґоґії для сина 1. кл. гімназ. Зголошення з поданням услівій слати: Уряд парохіяльний Новосілки Гостинні, п. Рудки. 1-3

ОСОБИ ПРИЄМНОЇ поверховности, здорової та педантки шукаю до цілковитого заопікування дітьми і до надзору над хатнім господарством. Tarnopol, ul. Brodzińskiego 16, Bezkorowajna. 1849 1.3

РІЖНІ

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ згублену уділову книжечку ч. 53, виставлену дня 28. серпня 1931. Видаван. Кооперативою „Хортиця" у Львові, на прізвище Дмитра Котка. 1856 1—1

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайопшемисл", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гигієнічні опаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 1—6

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 14-15

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, вивертає всіляку мужеську і жіночу одежу. 1825

НАКРИТТЯ срібне та плятероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

МЕШКАННЯ

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, лазничка з повним комфортом в партері Баденіх 12 сейчас до винайму. 1835

ВИНЯТКОВО гарне повнокомфортове пятькімнатне і трикімнатне мешкання та гарсоньєра до винайму Набілляка 35, телефон 209-93. 1846 2—3

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, комфорт, в центрі міста — зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Ринок 10, тел. 230-58. 1852 1—3

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР"

приймає здібних агентів з провінції до продажі товарів: блаватних, ветеринарних, галянтерійних і косметичних. Високий заробіток. Замойського 6. Відповідаємо на залучену марку. 1724 7-10

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 18—40

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.